БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 123 (5015)
Вторник
Июниин 18
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Ажалшадай зунай амаралта болбол ехэхэн политическэ шухала шанартай хэрэг мүн, энэ амаралтые зүб һайнаар эмхидхэхэ тухай оролдолго болбол бүхы нютагуудай партийна, советскэ ба профсоюзна организацинуудай арюун сэхэ уялга мүн.

Ажалшадай зунай амаралта

Мүнөө зун болоод байна. Хэдэн миллион советскэ хүнүүд өөһэдынгөө ээлжээтэ амаралтые үнгэргэжэ, амаралтын үдэр болон сүлөөтэй сагаа амархын тула хэрэглэнэ.

Амарха эрхэ хадаа советскэ хүнүүдэй бусад эрхэнүүдтэй адли манай Эхэ ороной үндэһэн хуули —Сталинска Конституцяар үгтэһэн байна. Энэ эрхые бэелүүлхын түлөө хүрэн болбол бүхы эрхэ нүхэсэлнүүдые бии болгоһон байха юм. Хэгэдэхи табанжэл соо амаралтын ба эмшэлгын профсоюзна газарнуудые бариха ба харууһалан байха хэрэгтэ 423 миллион түхэриг гаргашалагдаһан, хоёрдохи табанжэл соо 2,5 миллиард түхэригһөө дээшэ гаргашалагдаһан ба гурбадахи табанжэлэй энхэ амгалан гурбан жэл соо 3 миллиард шахуу түхэриг гаргашалагдаһан байна. Профсоюзууд болбол 853 санатори ба амаралтын гэрнүүдые бариһан байгаа. Мүн элүүрые хамгаалгын органууд олон олон тоото санаторинуудтай ба амаралтын гэрнүүдтэй байһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүд соо немецкэ эзэмдэлгэдэ ороһон территори дээрэ байгаа санаторинууд, амаралтын гэрнүүд ба олон тоото паркнуудые хайсад һүйдхэн һандаргаһан байна.

Ажалшадай амаралтын эдэ бүхы материальна база болбол мүнөө эдэ һэргээн бодхоогдожо байна. Сочидохи олонтоото санаторинууд өөрынгөө ажал-ябуулга дахин эхилбэ, Пятигорск, Ессентуки, Сакидагай эмнэлгын газарнууд үбшэнтэниие дахин абажа эхилбэ. Рижскэ далайн эрье дээрэ хэдэн санаторинууд нээгдэбэ. 1946 оной июнь һарада 459 профсоюзна санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд, мүн томо томо заводой дэргэдэхи 246 санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд өөрынгөө хүдэлмэриие дахин эхилһэн байна. Жэлэй һүүл хүртэр эдэнэй тоо улам бүри олошорхо юм. Эдэ газарнуудта эльгээгдэжэ байһан хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо таһалгаряагүй ургажа байна. Энэ жэлдэ тэдэ газарнуудта миллион хахад хүнүүд—нёдондо орхидоо хоёр дахин олон хүнүүд эмшэлүүлжэ ба амаржа гараха юм. Шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуули болбол хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба интеллигенциин амаралтын гэрнүүд санаторинуудые хүсэд дүүрэнээр һэргээн бодхоохые хараална.

Советскэ хүн болбол өөрынгөө урэнһөө амарха бүхы арга-боломжонуудые хүлеэн абажа байдаг. Тансал эдэ арга-боломжонуудые адабаритай ба бодомжотой һайнаар ашаглан хэрэглэхэ хэрэгтэй партийна организацинууд, ажалшадай депутадуудай нютагай советүүд, комсомол, элүүрые хамгаалгын органууд ба илангаяа профсоюзна организацинууд болбол ажалшадай зунай амаралта тухай онсо анхаралаа табиха ёһотой. Предприятинууд ба эмхизургаанай ударишад болбол энэ талаар олон юумэ хэжэ бүтээжэ шадаха ба бүтээхэшье ёһотой бэшэ. Тусхайлан хэлэбэл, ажалшадта амаралта үгэхэ ябадалые бүтгал зунай хоёр гурбан һарада болдуулан үгэжэ, түмэрзамай транспортда хүшэ хүрэшэгүй ашалгараха бэшэ, харин жэлэй хугасаан дотор нэгэ жэгдээр хубааха ёһотой байна.

Амаралтада гараашад бултадаа зүгэй курортнуудта ошожо шадахагүй байхань мэдээжэ, теэд нютагайнгаа курортнуудые һошоной ашаглажа шадаа һаа, иимэ хүлтэнүүд байхашьегүй байна. Гоё һайхан ба бэедэ һайн газарнууд олон газар бии. Ямар олон эмэй шанартай аршаан булагууд хэрэглэгдэхгүй хаягдажа байдаг бэ! Алта ба платина малтадаг хүдэлмэришэдэй профсоюзай Колымска комитедэй ажалшад болбол үнэтэ һайн үүсхэл харуулһан байна. Хойто орондо гоё һайхан ой тайгын тужа соорхойнууд соо амаралтын шэнэ гэрнүүдые тэдэнэр нээһэн байна.

Ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхын талаар арга-боломжонууд дүүрэнээр хэрэглэгдэдэггүй байхань халагтай. Ажалшадай зунай амаралтые эмхидхэхэ ябадалда иимэ хайша хэрэгээр хандаһанай жэшээ гэбэл: авиационно ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй юушье хэдэггүй байдагые заахада болоно. Крымдэхи «Хүдэлмэришэнэй булан» гэжэ тон һайн санатори тэдэндэ үгтэһэн байгаа. Теэд тус профсоюзай ЦК-гэй нүхэд тэрэ санаториие түргэн сагаар һэргээн бодхоохо тухай анхаралаа табинагүй. Тус санаториие нээхэ болзорнууд хойшо татагдажал байна. Мүн автомобильна ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай ЦК болбол Кисловодско санаториие заһаха ябадалда үшөө ороогүй байна. Ихалтубо, Боржомиин профсоюзна санаторинууд ба бусад олон курортнуудта буртаг шорой элбэг, тэндэ алба хэдэг хүнүүд бүдүүлиг занишал гарганад, амаржа байгаашадта амтагүй муу эдеэ эдюулнэ гэһэн гомдолнууд ходо орожо байна. Эдэ курортнуудые эрхилжэ байгаа эмхи зургаануудта хүйтэн абаритай ба уялгадаа хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд һуужа байдаг. Дайн байлдаанда ябажа, ажал хүдэлмэридэ ба һургуулидаа оролдожо олоһон советскэ хүнэй амаралтын үдэрнүүдые зохидоор эмхидхэн үнгэргэхэ хүндэтэ һайхан зорилго эдэ хүнүүдэй һанаа сэдьхэлые хүдэлгэдэггүй байна. Иимэ хайша хэрэг ябадалые тэсэжэ болошогүй.

Мүн баһа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта, түрүүшын ээлжээндэ культурын ба амаралтын паркнуудта ехэхэн эрилтэнүүдые табиха хэрэгтэй. Дайнай дүүрэһэнэй үглөө үдэрынь Ленинградай ажалшад паркнууд тухайгаа һанаагаа табижа ороһониинь гайхалтай бэшэ. Хэдэн олон мянган хүнүүд Илалтын паркые тариха ябадалда хабаададсаһан байна!

Тиигэбэшье, ажалшадай амаралтын эгээ дүтын ба эгээ олоной шанартай газарнууд болохо сэсэрлиг ба паркнуудта хаа-хаанагүй иимэ һайнаар хандадаггүй байхань халагтай.

Парк соогоо спортын талмайе түхеэрэхэ, хэрбээ дүтэ тойрон гол мүрэнэй бии һаа, онгосын станци түхеэрэхэ ба газтай уһа худалдахын түлөө палаткануud ба юрын тэргэнүүдые олоор бии болгохо ябадал болбол тоншье барагтай мэтэ һанагдаха байна. Теэд эдэшье жэжын зүйлнүүд тухай хаа хаанагүй оролдодоггүй байха юм. Теэд үнэндөө энэ болбол «жэжэ удхатай» хэрэг бэшэ. Хэрбээ шатарай түлөө, городкигой түлөө, онгосо абахын түлөө, нэгэ стакан уһа уухын түлөө хэдэн часаар ээлжээндэ байха юм бол, хүнэй амаралта амаралта бэшэ болюдогынь мэдээжэ.

Советскэ арад, илагша-арад болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй агууехэ байшан бодхоон барижа байна. Тэрэнэй хүдэлмэри болбол ехэхэн хүсэ шадалаа зангидалга, творческо ордоһо ба ажал хүдэлмэриин оролдосо эдибхи тэдэнһээ эринэ. Энэ хүдэлмэриин үрэнүүд болбол хүнүүдэй бэеын элүүрэй байдалһаа, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлэй солбон хүхюунһээ олонхи талаараа болохо байна. Эдэ зүйлнүүд болбол хүнэй хүсэ шадал дахин һэргээхэ һайн амаралтаһаа схэнхидээ дулдыдана. Ажалшадай зунай амаралта болбол ехэхэн политическэ шухала шанартай хэрэг мүн, энэ амаралтые зүб һайнаар эмхидхэхэ тухай оролдолго болбол бүхы нютагуудай партийна, советскэ ба профсоюзна организацинуудай арюун сэхэ уялга мүн.

«Правдын» июниин 13-ай түрүү бэшэгһээ.

Шведскэ элшэн түлөөлэгшэ г-н Седерблюм И. В. Сталинтай уулзаба

Июниин 15-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин Швециин элшэн түлөөлэгшэ г-н С. Седерблюмтэй уулзаба.

Тус уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо С. А. Лозовский байлсаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленин ба А. М. Горький. Уранзурааша П. Васильевай акварель.

ТАСС-эй фотохроникын репродукци.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Хилээмэ, крупа ба макаронно зүйлдэ карточна гурим болюулагдахада, республикын арад зониие эдэ зүйлнүүдээр таһалгарлагүйгөөр хангахын зорилгоор хэдэн олон хэмжээ-ябуулгануудые абаха тухай БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо. Тэрэнэй тула 1946 оной августын 1 хүртэр хилээмэ барилгын завод ба пекарнинуудые сүүдхэ соо 120 тонно хилээмэ ба бусад зүйлнүүдые баридаг хүсэтэй болгохо ба энэ оной августын 15 хүртэр макаронно зүйл үйлэдбэрилэн гаргалга һара бүри 150 тонно болгогдохо байна.

Тиимэһээ арад зониие дутамаггүйгөөр хангаха гурилай запас байгуулха, зохиха хаһа болзорнуудта тээрмэ, хилээмэнэй завод ба пекарнинуудые заһабарилха, заһабарилгын материалаар хангаха, зогсоогдоһон пекарнинуудые һэргээн ябуулха ба мүн шэнэ пекарнинуудые бариха гэжэ тус тус ажахын ба худалдаа-наймаанай республиканска эмхизургаанууд уялгалагдаба. Гадна энэ оной августын 15 хүртэр хилээмэ барилгын предприятинууд бүхы хэрэгтэй зэр зэмсэг, бусад түхеэрэлгэнүүдээр, шэгнүүр шалгаха хэмжэлгын приборнуудаар ба тусхай хүбсэһаар хангагдаһан байха ёһотой.

Сентябриин 1 хүртэр хилээмэ баридаг 100 хүнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ба хилээмэ баридаг 5 хүниие, 8 тээрмэшэд, кондитерска зүйлые баридаг, 22 хүниие, 10 лаборантнуудые шэнээр бэлэдхэхые, эдеэ хоолой, ажахын ба худалдаа-наймаанай энээндэ хабаатай эмхизургаанууд уялгалагдаба.

Хилээмэ, крупа, макаронно зүйлдэ карточна гурим болюулха ябадалтай дашарамдуулжа, хилээмэ барилга ба талха таталгын ажахын базануудаа бэлэдхэхэ хэрэгтэнь талха татадаг ба баридаг предприятинуудта практическа туһаламжа үзүүлхые ажалшадай депутадуудай городской ба аймагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд уялгалагдаба.

Һургагшадта медальнууд барюулагдаба

Һаяхан Хэжэнгын аймагай гэгээрэлэй таһагта багшанарай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, 1945—46 онуудай һуралсалай жэлэй дүнгүүд гаргагдаһан байна.

Энэ зүблөөнэй һүүлээр аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Намдаков СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө „1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө" гэһэн медальнуудые аймагай эрхим һургагшадта барюулһан байна.

Тэдэнэй тоодо аймагай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Аюржанаев, Бурят-Монголой габьяата багша нүхэр Дугарова ба эрхим һургагшад Ромаева, Норбоева, Осорова Дондукова гэгшэд бии.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдкомой сесси болохонь

Энэ оной июниин 17-һоо 19 хүртэр Москва городто Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдхэхэ бюрогой Сесси болохонь.. Гүйсэдбюрогой хүдэлмэриин дүүрэһэнэй һүүлээр, июниин 22-һоо 26 хүртэр Парижска Конгрессэй һүүлдэ Профсоюзуудай Комитедэй нэгэдэхи Сесси үнгэргэгдэхэ болоно.

Гүйсэдбюро ба Гүйсэдком болбол хэдэн шухала асуудалнуудые, тэрээн соонь: Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин комиссиин Германида ошожо үзэхэ ба Союзна хиналтын Берлиндэхи Соведтэй Федерациин харилсаха тухай; Нэгэдэмэл нацануудай организацида Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин түлөөлэлгэ тухай, Грецида Ажалай Генеральна Конфедерациие һэргээхэ ба энэ хэрэгтэ Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин комиссиин хабаадалсаха тухай; Испанида Франкогой фашистска журамтай тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай зүбшэн хэлсэхэ болоно.

Гүйсэдхэхэ Комитет болбол тэрэшэлэн эмхидхэлэй асуудалнуудые хэлсэхэ юм. Тэрээн сооһоо имагта шухала асуудалынь гэхэдэ, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин дотоодын структура тухай ба илангаяа Федерацида үйлэдбэриин таһагуудые байгуулха тухай болоно.

Гүйсэдхэхэ Комитет болбол Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин хүдэлмэриин түсэбые хаража үзэхэ ба Бүхэдэлхэйн Федерациин комиссиин Японидо ошохо тухай асуудал тушаа шиидхэбэри абаха, колониальна оронуудай ба подмандатна территоринуудай профсоюзна организацинуудта туһалха тухай, профсоюзуудай сүлөөе хамгаалха ба шэнэ профсоюзна центрнүүдые байгуулха тухай шиидхэбэри абаха байна.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Гүйсэдкомой Сессидэ хабаадагшадай Москвада байха үе соо тэдэнэртэ столицын предприятинууд ба культурно-ажаһуудалай албан-газарнуудтай танилсаха болон московско профсоюзна эдибхитэдтэй уулзаха арга-боломжоео олгогдохо байна. (ТАСС).

ХЭЛЭҺЭНЭЭ ХЭР ЗЭРГЭ ДҮҮРГЭЖЭ БАЙНАТ?

Һаяхан манай газетын корреспондент Зүүн-Сибириин түмэр харгын дүрбэдэхи отделениин начальнигай орлогшо тягын капитан-инженер нүхэр Воробьев, Улан-Удын депогой инструментальна цехын мастер нүхэр Кихо, №27—71 комсомольско паровозой ахалагша машинист нүхэр Бочинский гэгшэдтэй уулзажа, шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүбшэлэн гүйсэдхэхын түлөө Бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсожо, ямар амжалтануудые туйлажа байһанай ба саашанхи дайшалхы зорилгонуудайнь тухайда хөөрэлдэһэн байна.

Манай корреспондентын тэдэнэртэй хөөрэлдэһэниинь:

Корреспондент—Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөн тухайда юу хэлэхэ байнат?

Воробьев—4-дэхи отделениин паровозно ажахы ба Улан-Удын депогой хүдэлмэришэд шэнэ Сталинска табанжэлэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ ехэхэн амжалта туйлаба. Тиин, Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ, 100 мянган түхэриг шан абаһан байна.

Корреспондент—Майда ямараар хүдэлмэрилбэт?

Воробьев—Бүри һайн хүдэлмэрилөөбди. Паровозой сүүдхэ соохи гүйлгэ дунда жэшээгээр 114,6 процент, техническэ скоростинь 106 процент дүүргэгдэһэн байна.

Корреспондент—Эрхим машинистнуудые хэлэжэ үгыт?

Воробьев—Манай зэргэдэ эрхим машинистнууд дэбжэн гараба, тэдэнэр өөһэдынгөө паровозуудай гүйлгые капитальна заһабарилга хэнгүйгөөр нэгэ миллионһоо дээшэ хүргэһэн байна. Иимэнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Кочуров, машинистнууд Асеев, Иванов, Артамонов ба бусад хабаадана.

Корреспондент—Уралан нарижуулгын асуудалаар юу хэгдэнэб?

Воробьев—Энэ асуудалда ехэхэн анхарал табигдаһан байха юм. Юуб гэхэдэ, энэ хадаа ажалай үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ эрхим аргануудай нэгэн болоно. Богонихон сагай турша соо уралан нарижуулгын 14 дурадхал ороод, тэрэнэй 11-иинь хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ, 25,5 мянган түхэригэй алмалта үгэбэ. Инструментальна цехын мастер нүхэр Кихо уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулдаг эрхимүүдэй нэгэн юм.

Корреспондент—Мүнөө ажалай бүтээсэ дунда жэшээгээр хэды шэнээн болоноб?

Воробьев—Эгээ мүнөө үедэ ажалай бүтээсэ дунда жэшээгээр деподо 150 процент, отделени дотор 130 процент болоно.

Корреспондент—Эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй ажалайнь бүтээсэ тухай нэгэ хоёр жэшээ хэлэхэ гүт?

Воробьев—Нормоо хэдэн дахин үлүүбшэлэн дүүргэгшэдэй тоонь үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Жэшээлхэдэ түлишын складай ашаа тээбэрилэгшэ нүхэр Гаврилов үдэртөө 6—7 нормо үгэнэ. Мүн нүхэр Феофилатов гэгшэ даалгабаряа 600 процент хүртэр дүүргэнэ.

Корреспондент—Ерэхэ үбэлдэ бэлэдхэл хэгдэнэ гээшэ гү?

Воробьев—Хэгдэжэ байна, түмэрзамайхидай үдэр хүртэр үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриингөө түсэб 80 процент дүүргэхэ гэжэ уялга абанхайбди.

Корреспондент—Өөһэдынгөө бодото хүдэлмэридэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл хэр зэргэ үргэнөөр хэрэглэнэт?

Воробьев—Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнгүй хүдэлмэрилжэ яажа болохоб. Бидэнэр Тимошеевэйхидһээ жэшээ абан, өөһэдынгөө хүсөөр №52 «Ж» сериин паровозые һэльбэн заһабариһан ба № 212—21 «СУ» сериин паровозой заһабарилгые дүүргэжэ байнабди. Эдэ хоёр паровоз 1942 онһоо хойшо заводской заһабарилга хүлеэжэ байһан юм.

Корреспондент—Нүхэр Кихо, шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод байһан инструментальна цехынгээ хүдэлмэри тухайда хөөрэжэ үгыт?

Кихо—Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула манай цехын коллектив болбол табанжэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоо урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод байна.

Энэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэлдэ цехын хүдэлмэришэд үдэрһөө үдэртэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйланад.

Манай цехын коллектив дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй программые болзорһоо урид гүйсэдхэхэ ба үлүүбшэлэн гүйсэдхэхын тулада эршэмтэйгээр оролсожо байна. Энэ жэлэй 10 һарын программа 5 һара соо дүүргэгдэбэ.

Корреспондент — Стахановецуудай ажалайнь бүтээсэ тухай хөөрэжэ үгыт?

Кихо—Цехын олонхон стахановецууд өөһэдынгөө үйлэдбэриин программые горьтойхоноор үлүү гартар дүүргэжэ байна. Иструментальщик нүхэр Колинкын шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй программые 5 һарын турша соо 124,7 процент, комсомольско-залуушуулай бригадын бригадир нүхэр Родин —105 процент, слесарь Каширыхин —107,3 процент, слесарь Коневскин —109 процент ба токарь Анциферов—114 процент дүүргэбэд. Тэрэшэлэн Воронченко, Воронков, Барков, Хохлов ба бусад эрхим жэшээ харуулнад. Май һарада ажалай үйлэдбэриин бүтээсэ цех дотор 217 процент хүрэһэн байна.

Корреспондент—Яажа иимэ амжалтануудые туйлабат?

Кихо—Түбхын түрүүндэ хүдэлмэриингөө үдэрые зүбөөр эмхидхэһэн, хүдэлмэрилхэ газар болон багажа зэмсэгүүдээ нарин һайнаар байлгадагбди. Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ойлгуулха агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие һайнаар табижа шадаһан байнабди. Үдэр бүри хүдэлмэриин эхилхын урда тээ хүдэлмэришэн бүхэндэ үдэрэйнь даалгабари үгтэдэг ба хүдэлмэриин үдэрэй дүүрһэнэй һүүлээр хэн ямараар хүдэлмэрилһэнэй дүнгүүд гаргагдадаг. Дүнгүүд хүндэлэлэй доска, ханын газетэ болон «Дайшалхы хуудаһануудта» толилогдодог юм. Уралан нарижуулгын шэнэ шэнэ онһон арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Корреспондент—Та өөрөө уралан нарижуулгын хэды дурадхал оруулбат?

Кихо—Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй 5 һарын туршада жэл соо 80.000 түхэригһөө дээшэ мүнгэ арбилха уралан нарижуулгын 8 дурадхал оруулһан байнаб. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые манай цех соо 5 хүн оруулһан юм.

Корреспондент—Танай цехынхид ямар уялга абанхайб?

Кихо—Мүнөө үедэ манай инструментальна цехын коллектив болбол түмэрзамайхидай үдэрые эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлдэ цехынгээ жэлэй түсэб июниин 25 болтор дүүргэхэ уялга абанхай. Тиин энээнээ дүүргэхэмнай дамжаггүй.

Корреспондент—Нүхэр Бочинский, танай комсомольско бригада ехэ һайнаар хүдэлмэрилнэ гээшэ. Тиин бригадынгаа хүдэлмэри тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгыт.

Бочинский—Өөһэдтөө абаһан уялгаа гүйсэдхэн, манай бригада үйлэдбэриин горьтойхон амжалтануудые туйлаба. Гансахан май һарада 9 000 килограмм түлишэ арбилаабди. Паровозойнгоо техническэ скоростиие час соо 40 километр хүргэһэн байнабди. Паровозой сүүдкэ соохи гүйлгые дунда жэшээгээр 420 километр, зарим сүүдкэдэ 520 километршье болгоһон байна.

Манай бригада жэлэйнгээ түсэб агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи ой хүртэр дүүргэхэ уялга абаһан байна. Тиин хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Манай корреспондентын хөөрэлдөөн энээгээр дүүрэбэ.

1936 Максим Горький **1946**

М. Горький болбол "Европодо нэрээ алдаршаһан уранзохёолшо мүн" *(Ленин).*

Агууехэ хүнтэй уулзаа һэм

Агууехэ уранзохеолшо Алексей Максимович Горькийтой 1931 ондо Москвада уулзаһан байнаб. Энэ уулзалга хабарай сагта болоо бэлэй.

Нэгэ ехэ клубаар дүүрэн, багтажа ядама хүн зон Алексей Максимовичые угтажа ехэ лэ баяртай хүлеэжэ байгаа һэмди. Удалгүй Алексей Максимович ойроо хэдэн хүнүүдээр орожо ерэбэ. Тэдэнэй дунда нэгэ залуухан хүн ябалсаа һэн. Тэрэ залуу хүниие хожом хүнһөө асуужа мэдэхэдэмни, Алексей Максимовичын хүбүүн байгаа юм.

Тиигээд Алексей Максимовичын тогтонгүй сэхэ ябажа тэрэ клубай сцена дээрэ гарахадань, бидэ булта хүл дээрээ дэрд гэлдэжэ бодоод, альга ташалдажа сохом арбан табан минутын турша соо таһалгаригүй үргэлжэлхын хамта, баһа „Алексей Максимович амгалан болтогой" „Алексей Максимовичта амар мэндые хүсэнэбди" гэһэн баярай хашхаралдаан шааяжа байгаа һэн.

Алексей Максимович энэ үедэ хоер альгаяа хабсаран маанар тээшэ ехэ лэ уярангы һайхан шарайгаар хандажа толгойгоо бага дохин амаршалжа байгаа бэлэй. Би энэ үедэ, бүхэ дэлхэйн агуу ехэ алдартанай нэгэн, Советскэ ороной уран литературын Эсэгэ, гайхамшагта хүнэй үмэнэ зогсожо, тэрээнтэй тэрэ үдэр золгохо бага бэшэ хуби золтой байһандаа баярлажа, баяраа зосоогоо багтаажа ядан, бурят-монгол хэлэн дээрээ, Алексей Максимович мандаха болтогой, гээд аһан шадалаараа нэгэ ураа хашхаржархиһанаа тон элихэнээр һанажа ябагшаб.

Тиигээд тэрэ дары Алексей Максимовичта үгэ үгтэбэ. Алексей Максимович тэрэ үедэ, нэгэ шаб-шарахан хулһан ута мүштүүгтэ папирос хадхажа, тэрээнээ зуруул зуража аажамханаар носоогоод, маанад тээшэ ойро-ойрохон хоер удаа алхан дабшаа юм. Минии хоёр нюдэн суранзада татагдаһан түмэр шэнги, Алексей Максимовичһаа ондоо тээшээ ябашье хүдэлгэн хараха аргагүй болошоо һэн.

Алексей Максимовичын гүнзэгы зөөлэхэн хоёр нюдэн, бидэниие зосоогоо бултыень багтаагаад, бидэнэй Агууехэ Сталинска үеын гайхамшаг баясхаланта зол жаргалай хуби заяае уярангүй зөөлэхенөөр юрэнхылэн хаража эхилээ һэн. Би тэрэ минутые юугээршье үльгэрлэжэ мүнөө хүртэр хэлэжэ шадаагүйб.

Алексей Максимовичын дээдэ уралаа хушанги шаргал шарабтар һахалынь үлэ-мэдэг хүдэлһэнэй һүүлдэ: «Нүхэдүүд аа!-гээд үгэеэ эхилхэдэнь, мүнөө клуб, ехэ далайдахи онгосын тайбалзан хүдэлһэн шэнгеэр минии сэдьхэлдэ һавгадажа, дары альга ташалган ба „Советскэ уран литературын эсэгэ Алексей Максимович мандаха болтогой" гэһэн хашхаралдаан бүри удаан саг соо үргэлжэлһэн байгаа.

Алексей Максимович энэ үедэ үгэеэ һаатажа, мүнөөхи папирос хадхаһан ута хулһан мүштүүгээ хоер альганайнгаа забһарта бага эмирһэн маягтайгаар барижа, үлэ-мэдэг нюураа уруу харуулан, нэгэ юумэ гүнзэгыгөөр бодоһон янзатай зогсожо байгаа бэлэй.

Би тиихэ үедэнь, Алексей Максимовичын хоер гарые ажалган хаража байгаа һэм. Тон һайхаı сагаахан байгаа бэлэй. Тиигээд тэрэ хоер гарайнь урахан сэбэрхэнүүд хургадыень зүрхөөрөө шанга адхажа байһан мэтэ сэдьхэлээ хэмжээгүй ехээр хүдэлгэжэ байгаа һэм.

Тэрэ дары хэдэн удаа хонхын шэнхинэхэ абяан дуулдажа, һүүлээрынь Алексей Максимович баһа дахин урагшаа дабхижа үгэеэ саашань үргэлжэлһөн байгаа. Хүн бүхэн амяа зосоошонь таһан байдалтай, нэгэшье абяа шэмээгүй болон, зарим хүнүүд гансахан хоер шэхээрээ бэшэ, хажуугаарынь амаараа шагналсаха гэһэн юумэ шэнги амаа ангайлдашоод һуугаа һэн.

Хоер саг тухай юрын номхон хөөрөөн шэнгеэр, хирэ болоод лэ тамхяа хэдэн удаа һорожо байгаад хэлэһэн үгэнь, минии толгой дотор мүнөөшье тэрэ хэбээрээ дуугаржа байһан зандаа һанагдажа байха юм.

Тэрэ сагһаа хойшо мүнөө 15 жэл үлүүтэй боложо байна.

Тэрэ үдэр би, пролетариин агууехэ уранзохеолшо, Совет ороной уран литературын эсэгэ Алексей Максимовичын нэгэн үе уяран байжа, нэгэн үе урихан энеэбхилэнги шарайгаар хаража байгаад хэлэжэ байһан гүн гүнзэгы удхатай һургаал үгэнүүдые үдэр бүхэндэ һананаб. «Би Баруун Европодо ябааб, арад зоной эрхэ сүлөөгүй байдал жэгшүүритэй байна. Манай Совет ороной арад түмэнэй эрхэ сүлөө, энхэ жаргал ямар һайхан гэрэлтэй гээшэб. Таанар ном уншагты! Эрдэм һурагты! Иимэ гайхамшаг эрхэ сүлөөе миин үнгэргэхэ хэрэггүй. Хэрбээ хэн нэгэн залхуурһаг һаа, тэрэ ябадалаа орхихо хэрэгтэй. Тэрэ болбол, эсэстээ гээгдэнги муу ябадал болоно. Эрдэм номдоо хэшээхэ шухала. Хэшээгээд тэрээгээрээ ажал бүтээхэ хэрэгтэй. Бүри ехээр хэшээхэ хэрэгтэй!» гэжэ дахан-дахин хэлэһыень һананаб.

Юрын борохон костюм дээрэ уужамшаг шара плащтай, толгойдоо шобод гэһэн оройтой эрээхэн оройшо хойношог һагад үмдэһэн, тэлүү үргэн сээжэтэй, үндэршэг туранхай Агууехэ уранзохеолшын үмэнэ, тэрэ үдэр бараалхаж байһамни хэзээшье мартагдахагүй, хэзээшье дууһашагүй зол хуби байгаа.

Тэрэнһээ хойшо табан жэл болоод байхада, Алексей Максимович Горький наһа дүүрээ бэлэй. Агууехэ энэ хүнэй бодото гэгээн бэень бидэндэ харамнагдан нойрсоһоор эгээл 10 жэл болобо. Хэды тиигэжэ нойрсоһон болобошье, тэрэнэй бидэндэ орхиһон гүн гүнзэгы далай мэтэ оюун бэлигэй гэрэл ба уранһайханай зохёолнууд, хүн бүхэнэй уя хүдэлгэн байдаг унтаршагүй алтан һургаалнууд мянган жаргалай жэлнүүдтэ наран мэтэ мүнхэ мандаха юм.

Агууехэ уранзохеолшо Алексей Максимович Горькиин гүн гүнзэгы уранзохёол манай Бурят-Монгол ороной шэнэхэн бадаржа байгаа уранзохёолой эсэгэ мүн. Манай Бурят-Монгол арад хүсэл зоригые хангагша юм.

Хоца НАМСАРАЕВ,
СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

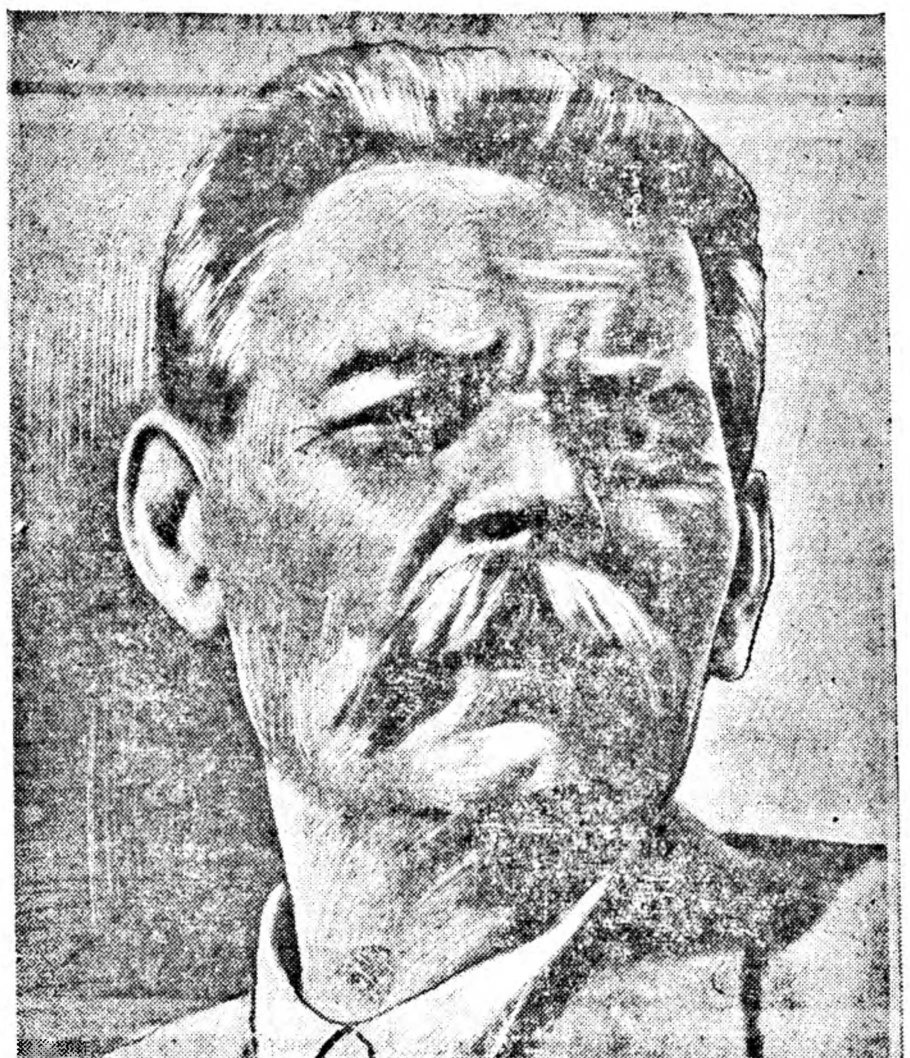

„Урад литературада үгэһэн нүлөөгэйнгөө хүсөөр Горький хадаа тиимэ үлэмжэ томо уранзохеолшод Пушкинай, Гоголиин, Толстойн һүүлээр эдэнэй агууехэ заншалнуудые манай үедэ хамагай эрхимээр хүгжөөһэн үе залгамжалагша болоно".

(В. Молотов).

Ц. Д. ДОНДОКОВА.

М. ГОРЬКИДО

Шинии наһанай ябадал
Шэрүүн хэрзэгы байдалаар
Шэрээгдэн хэтэдэ хээлэгдэнэ.
Хархис хаанай үеын
Хатуу бэрхэ дарлалтые,
Хүдэлмэришэн арадай зоболонгые
Хүлеэн бэедээ үзэһэн,
Хүндэтэ Алексей Максимович!
Шэмэтэ түгэлдэр үгөөрөө,
Шэдитэ хурса зохёолоороо
Аба эсэгэнэрэй түүхэ
Аша гушатайнь холбоош.
Шинии үнэтэ захяа
Шиидхэхы манай хэрэгтэ
Шэн зориг бүхэжүүлээ.
Эсэгэ ороноо хамгаалалгын
Илалта дайнайшье үедэ
Эрид хурса һургаалшни
Эрэлхэг баатар боецүүдэй
Эритэ жадын үзүүртэ
Этигэлэй хүсөөр бадараа.
Эсэгэ Сталинайнгаа ударидалгаар
Илаһан Советскэ арадууд
Амасаал дүүрэнээр жаргалаа,
Амгалан байдалаа эдлээл.

"Горький—онсо бэлигтэ үгэ найруулагша юм... Горький—агууехэ арадай агууехэ хүбүүн мүн". *(Молотов).*

Минии эгээл дуратай уранзохёолшо

Би А. М. Горькиин зохёоһон «Артамоновтоной хэрэг», «Минии университедүүд», «Эхэ», «Клим Самгинай ажабайдал» гэхэ мэтэ гайхамшагта уранзохёолнуудые уншааб. Өөрынгөө эдэ зохёолнууд соо пролетарска агууехэ уранзохёолшо хадаа революциин урдахи хүдэлмэришэдэй хүндэ хүшэр байдалые ойлгомжотойгоор ба үнэншэмэ хүсэдөөр харуулаа.

Тэрэнэй «Артомоновтоной хэрэг» гэжэ роман Россида капитализмын эхин түрүүн бии болоһон үеые уран гоёор харуулаа. «Минии университедүүд» гэжэ зохёолдоо М. Горький хүшэр хүндэ ажабайдалда һураһан тухайгаа бэшэһэн байна. М Горький хадаа хүдэлмэришэнэй байдалые хэнһээшье үлүүгээр мэдэдэг ба тэдэнэй эрилтэ болон найдабариие ородой уранзохеолшод соо хэнһээшье түрүүн, хэнһээшье хүсэтэйгөөр харуулаа.

Тиимэһээ Алексей Максимович Горький советскэ олон түмэн уншагшадай эгээл инаг ойро уранзохёолшынь байһан ба байхашье байна. Түрэл арадайнгаа хуушанай байдалые хүсэд дүүрэн мэдэхэеэ хүсэгшэд Горькиин номуудые уншаха ушартай.

Б. КРИВЕНКО,
Энергосбыдэй ахалагша контролер.

Советскэ эхэнэрнүүдэй зол жаргалай түлөө тэмсэгшэ

Би М. Горькиин нилээд олон номуудые һонирхон уншаһан байнаб. Илангаяа Максим Горькиин «Эхэ» гэжэ ехэ ном минии зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө. Тэрэ ном соо ород эхэнэрэй революциин урдахи хүндэ байдалые болон хүбүүнэйнгээ болон тэрэнэй нүхэдэй тэмсэһэн арюун тэмсэл тээшэ яажа хандаһыень үнэншэмэ зүбөөр харуулаа.

Мүн «Бага наһан», «Зон соо» гэһэн номуудынь тэрэнэй өөрынь эдир багын жэлнүүдые дүүрэнээр харуулжа үгэнэ.

Минии инаг уранзохеолшо болохо М. Горький эхэнэрнүүдэй байдалда али болохоор туһалхаяа эдир залууһаа хойшо оролдодог байһан гэжэ мэдэнэб. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа дэбжэн гараһан солото зонуудые али болохоор дээшэнь дэбжүүлдэг ба өөрынгөө гайхамшаг хурса статьянууд соо тэдэнэрэй дайшалхы ба ажалай шэн габьяае үргэн магтадаг байгаа.

Манай арадай дундаһаа дэбжэн гараһан олондо инаглагдаха уранзохеолшо А. М. Горький арад зоной, хүдэлмэришэдэй, таряаша ба хүдэлмэришэ эхэнэрнүүдэй байдалые номуудтаа бэшэһээрээ ба тэдэнэй зол сүлөөгэй сухаришагүй зоригто тэмсэлшэ байһаараа билэнлэ хүндэлэгдэхэ ба мартагдахагүй байна.

А. РОЗОВА,
Коопинсоюзай «труд» артелиин оёдолшо.

Оршуулагшын үгэ

«Эхэ»—Максим Горькиин агуу ехэ удхашанартай ба гайхамшаг уран һайхан зохёолнуудайнь нэгэн мүн. «Эхэ» соо Россиин пролетариадай революционно мэдэрэлэй урган бадаража байһаниинь бодото һайнаар харуулагдаһан байна. Энэ зохёол болбол бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүсэтэ ехэ хүдэлөөндэ тон ехэ аша туһа хүргэһэн байха юм.

Горькиин энэ зохёолтой бурят-монголой олон түмэн уншагшадые танилсуулан һонирхуулха хэрэг болбол манай залуу литературын шухала зорилго мүн байһан тула, би 1932 ондо «Эхые» оршуулжа эхилһэн байгааб. Тэрэ үедэ манай бурят-монголой литературна хэлэн үшөө гүйсэд тогтоогүй байһан ушарһаа оршуулгын ажалда ехэхэн түбэг болодог байгаа һэн. Тиигэбэшье манай советскэ агууехэ уранзохеолшын харуулһан мартагдашагүй образууд намайе улам улам ехээр творческо оршуулгын ажалда зоригжуулжа байһан ба һүүлэй һүүлдэ М. Горькиин «Эхэ» гэжэ роман Бургизда хоёр дэбтэрээр хэблэгдэн гараһан үдэр минии наһан соо тон ехэ баярай үдэр болоһон байна.

Мүнөө жэлдэ би М. Горькиин «Егор Булычов ба бусад» ба «Васса Железнова» гэжэ зүжэгүүдые оршуулһан байнаб.

«Егор Булычовые» манай Ленинэй орденто Бурят-Монголой гүрэнэй хүгжэмтэ драмын театр табижа олондо харуулжа эхилһэн байна. «Васса Железновые» Улан-Удын театрально-музыкальна училищиин һурагшад табижа байна.

Мүнөө үедэ М. Горькиин «Бага наһан» гэжэ зохёолые оршуулха түсэбтэй байнаб.

Даша ЧЕРНИНОВ

Буревестник тухай дуун

Буурал үргэн далай дээгүүр үүлэнүүдые һалхин хуйлана. Үүлэн далайн хоорондуур хара сахилгаан шэнги Буревестник омог дорюунаар элинэ.

Нэгэн үе даляараа долги дайран сохино, нэгэн үе һомон шэнгеэр үүлэн өөдэ дэгдэнэ, шанга шангаар хашхарна, энэ шубуунай зүрхэтэй ехэ хашхараан соо хара үүлэд хүхюу баяр дууланал.

Энэ хашхараан соонь шуурга хүлеэһэн хүсэл бии! Энэ хашхараан соонь уур сухалай хүсэн, эрэлхэг зоригой дүлэн, илалтын бата найдалга хара үүлэдтэ дуулданал.

Чайка шубууд һалхин шуурганай дүтэлхэдэ мэгдэн ёолоолдоно,—ядуугаар гангиналдан далай дээгүүр орохо нүхэеэ оложо ядана, забхагһаа мэгдэһэн бахардалгаяа далайншье оеорто хадагалхаар бэлэн ябанад.

Гагара шубууд баһал гангиналдана,—тэрэ гагарануудта ажабайдалаа эрэлхэг байлдаагаар шэмэхэ арга байдаггүй, тэнгэриин дуунай нэрьеэн эдээниие ехээр айлгадаг.

Тэнэг пингвин тарган бэеэ хабсагайда хадагалан шэшэрнэ... Гансахан омог Буревестник хөөһэтэйһэн буурал далай дээгүүр сүлөөтэй зоримгой элин ябана!

Үүлэд улам улам хаpалжа, улам доошоо, далай тээшээ намхайна, далайн долгеонууд дуу дуулан, тэнгэриин аянгые угтажа өөдөө орьелон эбхэрнэ.

Тэнгэриин дуун нэрьенэ. Уур сухалай хөөһэн соо далайн долгин һалхинтай тэмсэн хашхарна. Һалхиниинь гэнтэ һурэг долгиие шангаар тэбэриин абаад, зэрлиг ууртайгаар шанга далайжа хабсагай дээгүүр шэдэнэ, номин ехэ бэеыень тооһон болгон бутална.

Хара сахилгаан шэнги Буревестник хашхаран-хашхаран элинэ, һомон шэнгеэр үүлэ сүмэрэ сохино, хара даляараа долгиной хөөһэ халмана.

Энэ ябагша шубуун демон шэнги,—һалхин шуурганай омог хара демон,—ниидэн дүүлин энеэнэ, бархирна... үүлэнүүдые наадалжа энеэнэ, баярлажа бархирна!

Һэргэг демон тэнгэриин дуунай уур сухалай эсэһыень үнинэй дууланхай, хара үүлэнэй нара далдалхагүйень лабтай мэдэнхэй.

Һалхин улина... Тэнгэриин дуун нэрьенэ...

Оеоргүй далай дээрэхи пүрэг үүлэд хүхэ дүлөөр дүлэтэнэ. Уһан далай сахилгаанай һомонуудые тудан абаад, эбхэрэн байгаа эрьедээ шэнгээн унтараана. Эндэ сахилгаан гал могой шэнгеэр далай худар зуралзан-зуралзан ороно.

—Һалхин һалхин шуурган сагтаа болохонь! Эрэлхэг зүрхэтэй Буревестник ууртайгаар хүрхирэн байгаа далай дээрэ сахилгаануудай хоорондуур омог түргэн элинэ, илалтые зүгнэн хашхарна:

—Шуурган һалхин бүри шангаар нэрьег лэ!.

Б. АБИДУЕВ оршуулба.

Максим Горький

(Нүгшэнэнһөө хойшо 10 жэл болононой ойдо)

Газар дэлхэйн агууехэ гражданин ородой гайхамшагта уранзохёолшо, ажалшан арадай мартагдашагүй хани нүхэр, коммунизмын илалтын тулада эсэшэ сусашагүй тэмсэгшэ Максим Горькиин зүрхэнэй хүдэлхөө болиһоор 10 жэл үнгэрбэ. Хүндэтэ Горькиин хүүрые буурал Кремлиин хана соо хадагалхаяа Улаан талмай дээрэ олон түмэнэй суглараад байхада, 1936 оной июниин 20-до В. М. Молотов иигэжэ хэлэбэ:

—Мүнөөдэр бидэнэр Алексей Максимович Горькиие һүүлшынхиеэ үдэшэжэ байнабди. Хүн бүхэнэй өөрынь ами бэеһээ нэгэ һанаха һайхан хубинь таһаржа, хэтэдээ бусалтагүйгөөр гээгдэһэн шэнги уйдхарта мэдэрэл Горькиин хани нүхэд бидэнэй ба тоо томшогүй уншагшадай дотор түрэнэ. Иимэ уйдхар хэдэн миллион хүнүүдэй доторонь үзэгдэнэ. Алексей Максимович хадаа өөрынгөө үеын хүнүүдэй, бидэнэй сэдьхэлэй оеорто бүхөөр хадуугаатай, тиимэ сэхэ дүтэ һанагдаха байгаа. Тиин Максим Горький болбол гениальна уран үгөөрөө, ажалшан арадые хэмжээгүйгөөр инаглан дурладагаараа, хүн зондо сүлөө олгохын түлөө тэмсэлээрээ, гайхамшагта һайхан, дабташагүй наһанайнгаа ябадалай жэшээгээр манда айхабтар ехэ туһа үгэһэн байна».

Ород литературын һай-һайн агуу ехэ заншалнуудые үргэлжэлүүлэгшэ, тус литературын томо томо түлөөлэгшэдэй уг залгамжалагша М. Горький хадаа өөрынгөө хэрэг уран үгэ хоёрые арадай ажабайдалтай болоод арад зоной хэһэн тэмсэлтэй хэнһээшье хэтэ үлүүгээр холбожо шадаһан байдаг.

Революционно хүдэлөөнэй эхилхэ үедэ, Ленин Сталин хоёрой большевигүүдэй партиие байгуулха жэлнүүдтэ литературада срэжэ, Алексей Максимович болбол шэнэ түхэлэй уранзохёолшо болоһон байгаа. Ажалшан арадай сүлөөтэ байдалай хойноһоо шармайһан революционно эдибхиин ургалтые уранзохёол соогоо бэшэжэ, социалистическэ литературын һуури табиха һунгалта Горькидо тудаба.

Ганса ород литературын бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн 20-дохи зуунай литературын хүгжэлтын түб дундань Горький арюун сэбэр дүрсэ тобойн харагдажа толордог. Тэрээнэй творчествын һанал бодолой ба уран һайханай нүлөөе дэлхэйн томо томо уранзохёолшод өөһэд дээрэ амсаһан байна. Эдэнэй олониинь Алексей Максимовичые манай багша, хани нүхэр гэжэ нэрлэдэг һэн. Хилын саанадахи уншагшадай дунда Алексей Максимович нэлэрхи үргэнөөр алдаршаһан байна. Тэрээнэй «Эхэ» гэжэ повесть Европын ба Америкын түрүү хүдэлмэришэдэй дуратай һанаха номынь болонхой юм.

Максим Горькиин зохёолнуудтай хамта литературада дүлэ бадарма революционно тэмсэгшын образ бии болон ерээ һэн. Горький болбол хүсэл тэмсэлэй, эрэлхэг зоригтой, залуу шэнэ байдалай дуушан болобо. Далай дээгүүр ниидэгшэ омог Буревестнигһээ эхилээд, манай үдэрэй залуушуудта хандаһан «Урагшаа дабхи, өөдөө дэбжэ, комсомолец!» гэһэн уряал хүртэр—хүниие һайхашаан дурлаһан хүсэтэ темэ, ёһото һайн ажабайдал байгуулха темэ, тэмсэлдэ зүдхэмжэ, баатар ябадалда хүсэлгэ—эдэ бүгэдэ Горькиин бүхы творчествые нэбтэлнэ. Россида шэнэ революционно хүдэлөөнүүдэй ургажа байһан тухай бэшэхэдээ, В. И. Ленин үшөө 1906 ондо Буревестнигэй образые хэрэглэһэн байгаа. «Пролетариат болбол тэмсэлдэ бэлэдхэжэ байна. Хани эдибхитэйгээр шуурганай урдаһаа угтана, тулалдаан тэмсэл уруу дүүлин орохые хүсэнэ» гэжэ Ленин «Шуурганай урда» гэжэ гаршаглаһан статья соогоо бэшээ бэлэй. Аймхай хүнүүдые элирүүлэн хэлэхэдээ, Ленин хадаа «Тарган өөхэлиг бэеэ хабсагайн хоорондо нюужа хородог тэнэг пингвинүүдэй» тухай һанамжалһан юм. Революциин агууехэ вождь, өөрынгөө статьяае «Шуурган шанга хүсэтэйгөөр хүдэлэг!» гэһэн Горькиин уряал үгэнүүдээр дүүргэһэн байха юм.

1895 ондо Горькиин бэшэһэн «Сокол тухай дуун» революционно баатар зоригто улам эршэм оруулха гимн болож үгөө һэн. Энэ «дуун» соо «Хатуу зүрхэтэнэй шууд сэхэ ябадал» һайхашаан дуулагдана. Эдэ хатуу зүрхэтэнэй шуһанайнь дуһал» харанхы муу ажабайдал соо ошон шэнгеэр носожо, олон зоримгой зүрхэнүүдые шууд сэхээр гэрэлтэ һайн байдалай түлөө тэмсэлдэ дүлэтүүлэн хандуулха».

Өөрынгөө дүлэтэһэн зүрхөөр буртаг харанхы ой соо арад зондо замынь заажа гэрэлтүүлһэн залуу Давкын дура буляама образ мүн ажалшан арадта жаргал одгохын хэрэгтэ дуудадаг.

Горькиин эдэ түрүүшын образууд үшөө романтикын утаагаар манатуулагдаһан байгаа. Эдэнэр тэмсэлдэ дуудабашье, тэрэнэйнгээ замые элитодоор үшөө заадаггүй байһан юм. Теэд удангүй эдэнэй халаанда ондоо образууд ерэбэ. «Мещане» гэжэ зүжэг соо, «Эхэ» гэжэ повесть дотор Алексей Максимович большевигүүдэй гайхамшагта образуудые байгуулба. Эрэлхэг зоригтой, эрид сэхэ үзэлтэй, өөрынгөө үүргэлэй эхинһээнь һүүл хүртэр үнэн, ниитэ зонтой хододоо нягта холбоотой байдаг, улад ажалшан арадые ажалтада асаржа шадаха гэжэ харуулаа һэн.

Алексей Максимович Горький болбол хүнэй үзөө хараагүй юумые наһан соогоо үзөө юм. Заха хизаагүй манай Эхэ орониие нэгэ тэһээнь нүгөө хажуудань хүртэр өөдэ-уруунь ябагаар зайһан байна. Максим Горькиие Волгын үргэн тала, Кавказ хадын эбэр, углуу шанаагай заахан хотонууд, худалдаа-наймаанай ба ажаүйлэдбэриин түб ехэ городууд—хаа-хаанагүй хараһан байгаа. Тэрэ хадаа янза бүриин хүдэлмэриие хэжэ үзэһэн, ород ороной олон зэргын шадалтай зоной байдал шэнжэлһэн байдаг. Ухаан бодолоо эршэтэйгээр гүйлгэжэ, газар дэлхэй дээрэ «үнэн ябадал», ёһото «Хүн» хаанаб? гэжэ бэдэрдэг һэн. Энэ «Хүн» гэһэн омог үгые ехэ үзэгөөр эхилжэ түсгаар удхатайл бэшэдэг байһан юм. Хүн!.. Энээндэ Алексей Максимович болбол һүзэглэн шүтэдэг, энэнэй туһада үнэн зүрхэнһөө оролдодог байгаа.

Хүниие—зохёолшые ба байгуулагшые дарлалтаһаа сүлөөлхые Горький хүсэн сэдьхэдэг бэлэй. Бага балшар байхаһаа хойшо Мак

ЭРИД ХУБИЛАЛТА ХЭБЭ

…жэлэй түсэб тухай хуу… үргэн ниитэ арадта гүнзэгы… лбтэрүүлэн ойлгуулха ха… гата зорилго бүхы партий… комсомольско организацинуу… да табигдаһан байна.

…иэһээ энэ ехэ политическэ …нартай хэрэгтэ Яруунын …й Молотовой нэрэмжэтэ кол… дэргэдэхи партийна эхин …заци (секретариинь нүхэр …деев) партийна организациин …хала асуудал болгожо, ниитэ колхознигуудай дун… агитационно-ойлгууламжын …эридэ эрид хубилалта хэ… …йна.

…партийна организациин дэр… …ммунистнуудые табанжэлэй тухай хуулитай танилсуул… …илготойгоор политкружок …гдэжэ, тэрээндэ, 23 комму… …уд ба комсомолецууд хабаа… байна.

…когто хабаадагшадай дунда …олониинь агитаторнуудаар …эрилнэ. Эдэнэр бригада, болон фермэнүүд дээгүүр …, табанжэлэй түсэб тушаа …деөнүүдые ба элидхэлнүү… …гэргэдэг байна.

Мүн энэ организациин дэргэдэ айкомой пропагандист нүхэр Б. Гончиковой хүтэлбэри доро үдэшын партийна һургуули хүдэлмэрилнэ. Эндэ һурагшад ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые шудалжа байна. Тэрээнһээ гадна табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд тухай темэнүүдээр элидхэлнүүд ба лекцинүүд үнгэргэгдэдэг байха юм. Коммунистнууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэнэ.

Таряанажалай 2 дохи бригадын хүдэлмэрилэгшэд - сеяльщигүүд Ц. Гончиков, Ц. Марходай, Ц. Базаров гэгшэд бригада соогоо түрүүлжэ социалистическэ мүрысөөн дэ илажа гараа. Эдэнэр үдэрһөө үдэртэ үйлэдбэриингөө даалгабарие 150-200 процент хүртэр гэхэ гү, али 3 гектарай орондо 4—6 гектар хүртэр һайн шанартайгаартарижа, эрхим жэшээ харуулдаг байна. Ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйладаг стахановецууд энэ колхоздо олон бии.

Тиин мүнөө орооһото культурануудай тарилгые дүүргээд, парай хахалгада эршэмтэйгээр ороод байна.

Ц. Д. ДУГАРОВ.

АРМИҺАА ТАБИГДАГШАДЫЕ АНХАРАЛ БА ОРОЛДОЛГООР ХҮРЕЭЛЭЕ!

Манай социалистическэ ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахы болбол Улаан Армиһаа табигдажа ерэһэн хүнүүдээр үдэр ерэхэ бүри өөһэдынгөө зэргые хүсүүлжэ байна. Эдэнэр хадаа Улаан Армида байхадаа тон баялиг дүй дүршэл ба шэнэ мэргэжэлнүүдые олоһон байха юм.

Манай орон болбол Эсэгэ оронoo баатарлигаар хамгаалһан эрхим хүбүүдээ тон баяртайгаар ба инаг дуратайгаар угтана.

Одоо үеын орёо оньһото сэрэгэй техникые шудалһан манай сэрэгшүүд армиһаа табигдажа ерээд байхадаа ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахыда тон ехэ туһа хүргэжэ, дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй турша соо арадай бүхы ажахые улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ хүсэн болохонь лабтай.

Манай Улаан Арми болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1946 оной мартын 20-ой Указай үндэһөөр гурбадахи ээлжээндэ табигдаха сэрэгшүүдые армиһаа гэртэнь мордохуулба. Һүүлшын 15 үдэр соо манай Бурят-Монгол республикада 3.500 үлүүтэй сэрэгшүүд армиһаа табигдажа ерээ.

Советскэ, партийна ба профсоюзна организацинууд армиһаа табигдагшадай дунда ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха ба 1945 оной июниин 23-ай хуулиин үндэһөөр тэдэнэй материальна ажабайдалай хэрэгсэлые хангаха ба ажал хүдэлмэридэ түбхинэхэ хэрэгтэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Армиһаа табигдагшадай амгалан сагай зохёохы ажалда түргэнөөр орохынь тула али болохо шухала хэмжээнүүдые абаха шухала. Предприяти, эмхи зургаанууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхэн Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө эмхи зургаанууд ба колхозуудта хүдэлмэрилхөөр, армиһаа табигдажа ерэгшэдые олониитын, үйлэдбэриин, политическэ ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаадуулхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Армиһаа табигдагшадые ажал хүдэлмэридэ оруулан түбхинүүлхэ ба тэдэндэ материальна туһаламжа үзүүлхэ талаар паровоз-бүтээлгын заводто муу бэшээр хүдэлмэри табигдаа. Эндэ армиһаа табигдажа ерээд, заводто хүдэлмэрилжэ эхилһэн сэрэгшүүд бүхэндэ 300 түхэриг аванс ба ажабайдалдаа түбхинэхынь тула жэл хахадай болзороор 3.000 түхэриг урьһаламжа үгэдэг байна. Мүн гэр барихаа хүсэгшэдтэ 7 жэлэй болзороор 10.000 түхэриг урьһаламжа үгтэхэ юм. Гадна гадар ба дотор үмдэ самса, гэхэ зэргын хубсаһануудые үгэдэг байна.

Армиһаа табигдагшадта Улан-Удэ городто—Бурмонторгын зүгһөө, хүдөө нютагуудта—райпотребсоюз болон сельпогой зүгһөө түрүүшын ээлжээндэ шухала хэрэглэгдэхэ ажаүйлэдбэриин эд бараанууд үгтэдэг байна.

Армиһаа табигдагшадые ажал хүдэлмэридэ түбхинүүлхын ба материальна туһаламжа үзүүлхын тула ажаүйлэдбэриин ба кооперативна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы аргаболомжо ба эд зөөри олохо уялгатай.

Улан-Удэ городто ерэгшэдтэ Бурят-Монголой коммунальна банкын контороор дамжуулан гэр барихын тула, 10.000 түхэригэй удаан болзоройурьһаламжа үгтэжэ болоно.

Ажалшадай депутадуудай аймагай городой ба районой Соведүүд Улаан Армиһаа нэгэдэхи ба хоёрдохи ээлжээндэ табигдагшадые ажал хүдэлмэридэ түбхинүүлгын ба тэдэндэ материальна туһаламжа үзүүлхын талаар ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. 1946 оной июниин 1-дэ 1906 байра заһабарилагдаһан, 18.152 кубометр түлеэн ба 275 тонно шулууь нүүрһэн буулгагдаһан, 7.642 метр бүд, 1.895 паар гутал, 2.165 хэһэг элдэб хубсаһан үгтэһэн байна. Гадна колхозууд 15.403 килограмм мяха, 80.604 килограмм талха, 17.331 килограмм һүнэй продукт, 137.854 килограмм овощь, хартаабха, 620 толгой мал, 200.000 үлүүтэй түхэриг мүнгэ үгэһэн байна.

Эдэ бүгэдэ тоологдоһон хэмжээ-ябуулганууд хадаа үлөө гүйсэд хангалтатай дээрэ тоологдожо шадагдахагүй гээшэ. Тиимэһээ советскэ, партийна, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхэн армиһаа табигдаһан сэрэгшүүлтэ материальна туһаламжа үзүүлхын түлөө ехэхэнээр анхаралаа табиха уялгатай. Энэ тон ехэ хүндэтэй хэрэгые бэелүүлхын түлөө бүхы аргаболомжо ба зөөри олохо шухала. Улаан Армиһаа табигдаһан сэрэгшүүдые халуун анхарал оролдолгоор хүреэлхэ ябадал хадаа бүхы партийна, советскэ ба профсоюзна организацинуудай нэгэн шухала зорилго мүн болоно.

Г. МОИСЕЕНКО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Мухтарулин.

Табан һарада хоёр жэлэй даалгабари дүүргэбэ

Гүрэнэй заводой түрүү стахановецуудай дунда нүхэр Мухтарулин гэгшэ нилээд ехэ суутай болбо Хэрбээ суута стахановец Иван Анохин гэгшэ нэгэ станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, ажалай үндэр бүтээсые түйладаг байгаа һаань, нүхэр Мухтарулин гансаараа хэдэн станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, олон хүдэлмэришэдые һэлгэдэг байна.

Нүхэр Чанов гэгшын хүтэлбэрилдэг цех болбол сепараторай частьнуудые хэдэг ба болбосоруулдаг фрезернэ станогто хүдэлмэрилхэ дүршэлтэдэй дутуу дээрэһээ декадын ба һарын түсэбые ехэ удааралтайгаар дүүргэдэг байһыень нүхэр Мухтарулин хододоо харадаг байгаа. Тиигэхэ үедэ тэрэ хадаа түмэр отологшоор хүдэлмэрилдэг байһан юм.

Тэрэ сагһаа хойшо нүхэр Мухтарулин болбол фрезеровщик болохын түлөө оролдожо эхилһэн байгаа. Иимэ станок дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа энээниие һайнаар шудалжа, ямаршье детальнуудые болбосоруулха дүршэлтэй болоһон байна. Иигэхэ зуураа нэгэ станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, ажалай даалгабарие 130—140 процент дүүргэдэг болоһон юм.

Хэдэн дүршэлые шудалхын түлөө тэмсэһэн нүхэр Мухтарулин гэгшэ өөрынгөө амжалтаар хизарлаагүй, харин ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын түлөө шэнэ шэнэ оролдолгонуудые гаргаһан байха юм. Нэгэнтэ цех дотор хоёр фрезернэ станок фрезеровщигуудай үгы дээрэһээ хүдэлмэрилөөгүй байгаа. Тиин Мухтарулин энэ үдэр олон станогто хүдэлмэрилхэ зорилго өөрынгөө урда табиба. Түрүүшын үдэр хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ туршаба. Тиигэхэ зуураа хоёр станогойнгоо даалгабарие 320 процент дүүргэһэн байна.

Энэ сагһаа хойшо нүхэр Мухтарулин гэгшэ нэгэ доро 3 ба 4 станок дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилһэн байха юм. Нүхэр Мухтарулинай нэрэ соло заводой бүхы коллективэй дунда алдаршанхай. Тэрэ хадаа ажалай даалгабарие хододоо 550—600 процент дүүргэдэг болоһон байна.

1946 оной турша соо заводой эрхим стахановец нүхэр Мухтарулин гэгшэ ажалай бүтээсые гайхалтай ехээр дээшэлүүлээ. Тэрэ табан һара соо хоёр жэлэй даалгабарие дүүргэбэ. Мүнөө хоёрдохи кварталай эсэсэй һарада мүрысөөндэ оролсон уялга абахадаа иигэжэ мэдүүлһэн байна:

—Үлөөд байгаа 1946 оной 7 һара соо үшөө 3 жэлэй нормые дүүргэхэ уялга абанаб. Энээгээрээ би хадаа өөрынгөө табанжэлэй хүдэлмэриие нэгэ жэлдэ дүүргэхэ байнаб. Энэ болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэхэ гэһэн агууехэ Сталинай уряалда минии—советскэ патриодой болото харюу болоно,—гэжэ нүхэр Мухтарулин мэдүүлбэ.

М. САННОВ.

Советскэ үргэн худалдаа-наймаанда бэлэдхэхэ

…жэлэй намар хилээмэ, крупа …онно зүйлнүүдтэ ба ерэхэ жэл… продукт ба эд бараанда карточ… болюулагдаха байна. Энэ ха… …лдаа-наймаанай эмхи зургаа… Улан-Удэ городто ба мүн рес… …н аймагуудта советскэ худал… …а үргэнөөр эрхилхэ ябадалда …гтаар бэлэдхэхые эринэ.

…даа-наймаанай, складай, ниитын …ой предприятинуудай зарим …нуудые бусад организацинуу… …э байһан дээрэһээ тэдэниие … бусааха гэжэ БМАССР-эй …нүүдэй Совет шиидхэһэн байна.

…дал даа-наймаанай хүдэлмэри… мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ба …е шэнээр бэлэдхэхэ хэмжээ… …уд абтажа байна. Продавецүүд, …ие даагшад, официантнууд, эрхилэгшэд ба бусадай курса… …дэхэ юм.

…иин 1 хүртэр хүдөө нютагууд… …ьмагууд шэнээр нээгдэхэ юм. …ублика дотор бакалейно-гастро… …а 19 магазин нээгдэхэ болоно. 1 хүртэр Баргажан, Хэжэнгэ, …ри ба Галуута-нуурай хүдэл… …й поселогто нэгэ нэгэ, хамта… …мерческэ сай ууха газар нээг… …а. Мүн 11 сай ууха газар бу… …агуудта нээгдэхэ юм. Арад …лээмэ ба хилээмэнэй бусад …ээр таһалгаряагүй хан… …а хилээмэ худалдаха 19 тус… …газинууд ба 173 магазин ба ларегууд июлиин 15-да нээгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдэ хадаа худалдаа-наймаанай организацинуудһаа тон ехэхэн хүсэл гаргахые эринэ. Мүнөөнһөө эхилжэ, худалдаа-наймаанайнгаа һалбаринуудай бүхы дутуу дунданууды усадхажа, магазин, ларек, столово складай гэр байрануудые ёһотой культурно-болбосон байдалда оруулха шухала. Мүн худалдаа-наймаанда хэрэглэгдэхэ шэгнүүр, шэгнүүр шалгаха хэмжэлгын приборнууд ба бусад хэрэгсэлнүүдые заһабарилжа гуримтай болгохо ба үшөө хэдэн хэрэгтэй болохоб, тэрэниие гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Худалдаа-наймаанай организацинуудай дотор хилээмэ талха ба бусад эд бараануудые таһалдуулангүйгөөр шэрэжэ байха транспортаар гүйсэд хангахын тула мүнөөнһөө һаналаа табиха шухала болоно.

Эдэ зорилгонууд тон бэрхэтэй байбашье Министрнүүдэй Соведэй зааһан хаһа болзор соо гүйсэд бэелүүлхэ бүхы услови бидэндэ бии. Тиимэһээ нэгэшье минута һамшалтагүйгөөр бүхы хүсэеэ элсүүлжэ энэниие бэелүүлхын түлөө шармайн орохо хэрэгтэй.

Советскэ үргэн худалдаа-наймаан болбол түрүүшын үдэрһөө эхилжэ культурнаар ябуулагдаха болоно. Худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэд бүхэнэй зорилго хадаа энээндэ тон наринаар, бодомжотой ба һайнаар бэлэдхэхэ ябадал болоно.

А. ТАРСКИЙ.

…ультурно-гэгээрэлэй кадрые бэлэдхэлгэ

…СР-эй Министрнүүдэй Со… …бол хүдөөгэй клубууд, ун… байшангууд, аймагай, со… …ческэ культурын байшан… даагшадай зургаан һарын хүнэй хабаадалгатайгаар …гэй библиотекэнүүдэй ху… …агшадай 3 һарын курс 20 …баадалгатайгаар 1946 оной 15-һаа Улан-Удэ городто нээхые Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй хэрэгые эрхилхэ управленидэ зүбшөөбэ.

Республиканска библиотекэ, Бурят-Монголой ба Кяхтын Краеведческэ музейнүүдэй дэргэдэ нэгэ нэгэ хүнүүдые һургахые мүн лэ зүбшөөгдэбэ.

Культурна станууд

Кударын аймагай Алтаин сомоной «Шэнэ байдал», «Улаан-таряашан», Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай полевой станууд бүхэн культурнаар заһабарилагдаһан байха юм. Тэндэнь табанжэлэй түсэбтэ зорюулагдаһан элдэб диаграмма ба фотомонтажууд няагдаһан, дайшалхы хуудаһан ба ханын газетэнүүд саг үргэлжэ гаргагдана. Мүн улаан булангуудаарань элдэб шэнэ һайхан газетэ ба журналнууд элбэгээр табигданхай.

Тэрээнһээ гадна, полевой стан дээрэ ажалай бүтээсын ба Хүндэлэлэй досканууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлаһан стахановецуудай нэрэ бэшэгдэнэ.

Полеводческо бригадануудта ябаһан агитаторнууд болбол табанжэлэй түсэб тухай хууляар хөөрэлдөөнүүдые ба элидхэлнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэхэ зуураа, энэ түүхэтэ түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе эмхидхэнэ.

Мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсоһон эдэ колхозууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргээд, майн 20-һоо овес ба будаа тарижа, һаяар эдэ культурануудай тарилгые дүүргэхэ зорилготой.

И. ЛОГУШКИН.

…рький болбол дарлалтые, …балгые, эрхэгүй байдалые …һан юм. Хүнэй хүзүүн дээ… …г, бусадай шуһа шэмэ һо… …нахай дарлагшадые шоо …аража, тэдэниие үзэн яда… …гажа бэшэдэг байба. Үни …ажа, үнэн сэхэ хэрэгые … замынь хүдэлмэришэнэй …онно хүдэлөөндэ асарха… …ксим Горький ехэ баясаһан …иин Горький хадаа өөрын… …ябуулга, ами бэеэ рево… …үдэлөөнтэй холбожо, Ле… …шархаһаа хойшо ходо тэ… …г доро ябалдажа гараһан

…ын революционно кружо… …э залуушуудтай золгохоһоо революциин агууехэ … Ленин Сталин хоёртой …эхэ хүртэр—тиимэ гай… һайхан замые Алексей …ич гаталан ябаһан бай…

…н зохёолнууд болбол ород …эхөөр үнэн хуурмаг бэшэ хандажа бэшэгдэһэн . Ород хүнэй оюун бэли …он бэрхые шадал хүсые агууехэ уранзохёолшо …аг һэн. Арадай баатар …ислаев тэрээнэй эгээл ду… …ой байһаниинь талаар бэ… …ай байха. Гениальна уран Максим Горький хадаа бэрхэ, сэлмэг сэсэн ба …ин һонирхолтой хүнүүдые дотороһоо оложо, тэдэнэй … онсо оюун мэргэжэл… …шэдэг байба. Тус зохёол… … уранзохёолнуудайнь бо… …нууд—арадай дундаһаа …ад зондо жаргалан ама… …улада тэмсэдэг хүнүүд Жэшээлхэдэ, Павел Власовай, Нилэй, хүгшэн эхын образууд энэ хэлэгдэһэниие тодоруулна.

Ород литература болбол хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлөөн тухай темэдэ нэн түрүүшынхээ Горькиин нюураар хандаа. Энэ темэнь литературые баяжуулжа, хүгжэлтын шэнэ шатада хүргөөд, гадна литературын түүхэдэ мүн шэнэ хуудаһа нээжэ үгэбэ. «Манай революциин хуби заяанда Горькиин уран үгын хүргэһэн нүлөөнь ямар нэгэн буса манай уранзохёолшодо орходоо һураггүй сэхэшье, жэшээлэшэгүй хүсэтэйшье байдаг. Иимэ ушарһаа манай ороной пролетарска, социалистическэ литературын эхин һуури табиһан түрүү уранзохёолшонь Горькиин болоһониинь сохомтой, энээниие мүн бүхэдэлхэйн ажалшад нюдөөрөө харана» гэжэ Молотов хэлээ һэн.

Советскэ засагай тогтохоһоо хойшо манай орондо эхилһэн түйлай ехэ барилга байгуулалтын ажалда Максим Горький эдибхитэйгээр хандалсан оролдобо. Тэрэ болбол шэнэ уранзохёолнуудые гаргаһан, ниитэлхэ хэблэлэй хуудаһан дээрэ бэшэһэн, олониитын ба литературын шэнэ эхилэлгэнүүдые эмхидхэһэн байдаг. Сталинска табанжэлнүүд соо Горький болбол заводуудта, барилгануудта, залуушуудай суглаанда ябадаг һэн. Культурын ургалта үзүүлһэн, эрдэм ба техникые шудалха зүдхэмжэ харуулһан ямар нэгэн эхилэлгын гарабал, өөрынгөө үнэтэ үгэ хэлэжэ, гар табилсадаг бэлэй.

«Партиин агууехэ сэсэ мэргэн ударидалгын ба тэрээнэй вождь Сталинай булад хатуу зоригой хүсөөр хүниие хэтэдэнь хуушанай хараалта хара дадалнуудһаа болон мунхаг үзэлһөө сүлөөлжэ байһан орон дотор ажаһуугаад, энэ зорилгын тулада тэмсэхэ гээшэ жаргал байна» гэжэ Горький бэшээ һэн. Шэнээр урган бодожо байгаа Эхэ оронойнгоо тулада баясадаг, энэ орондоо хизааргүй дурладаг мэдэрэлээр Горькиин бүхы творчество, тэрээнэй үргэн нэлэрхы ажалябуулга нэбтэрэнги байха юм.

Ажал хүдэлмэри хэдэг хүнүүд Горькиие хододоо хүхеэн һайхашаадаг байгаа. «Хүдэлмэри хэхэ хүсэлэнтэй, ажал-ябуулжа ядахагүй хүн амитаниие хүндэ байдалһаа сүлөөлхэ зорилготой манай газар дэлхэйе шэмэглэхын ба тэрээн дээрэхи хүн түрэлхитэндэ таатай байдал эмхидхэхын тулада оролдодог хүнүүдые үнэхөөр геройнууд гэжэ би бүхы наһан соогоо харадаг байгааб. Теэд энэ зорилгын хойноһоо шармайжа, үнэн сэхээр, эли амжалтатайгаар ба гайхамшагта эршэтэйгээр оролдодог хүнүүд гэхэдэ большевигүүд байна» гэжэ Алексей Максимович хэлээ һэн. Максим Горький өөрынгөө халуун эдибхиие шэнэ ажабайдал байгуулгада бүримүһэн үгэдэг байгаа.

Германида фашистнуудай засаг буляан абахадань манай орондо, бүхы арадуудта аюул бии болобо гэжэ Горький хурсаар мэдээ һэн. Фашизмда эсэргүүн тэрээнтэй гам хайрагүй тэмсэл хэхые уряалһан Горькиин эршэтэ шанга дуун бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ соностобо. Фашизмтай тэмсэхэ ябадалда Максим Горький болбол Европын түрүү интеллигенциие өөрыгөө тойруулжа нэгэдхэһэн байна. Зэмгүй арад зоной улаан шуһаар газар дэлхэйе будаха гэһэн һэдэлгээ дайсан хадаа өөрынгөө һайн дураар хэзээшье орхихогүй гэжэ ород уранзохёолшо дэлхэйдэхи хүн түрэлхитэндэ ходо һануулдаг һэн. «Бидэнэр дайнай байдалда байнабди,—энээниие агшан саг соошье мартажа болохогүй... Профессиональна гуманистнуудай һанаа алдахые, гэмшэхэ болохые огто хэрэглэнгүйгөөр, дайсаниие хайра гамгүй хюдаха хэрэгтэй» гэжэ Горький бэшээ юм.

Социалистическэ гүрэндэ эсэргүү лайнай болоходо рядовой боец болложо, Улаан Армида ошохоб гэжэ Горький үшөө 1929 ондо бэшэһэн байдаг. «Улаан Армиин илахые сохом мэдэһэн дээрэһээ хэлэнэ бэшэб; Советскэ Союзай хүдэлмэришэн ангиин агууехэ үнэн сэхэ хэрэг болбол мүн минии баримталһан хэрэг, минии үүргэ юм—иимэ ушарһаа Улаан Армида ошохоб гэнэб».

Манай Эхэ орондо немецкэ добтологшодой дайгаар ороходо Алексей Максимович манай дунда үгы байба. Фашизмын жэгшүүритэ муухай алууршад Горькиие хорлоһон байгаа. Гэбэшье гайхамшагта уран үгэтэ Горькиин зохёоһон зүйл үхэлгүй, мүнхэ юм. Болбосон түрүү дэлхэйн бүхы ажалша хүнүүдэй зүрхэн соо хүндэтэ Алексей Максимовичын дүрсэ хододоо байдаг.

Оборонын арадай комиссар нүхэр Сталинай 1942 оной февралиин 23-ай приказ дотор Горькиин уряал түйлай хүсэтэйгөөр дуулдагдаһан байна: «Хэрбээ дайсанай бэеэ тушаагаагүй һаань,—тэрээниие үгы хэдэг юм» гэһэн агууехэ ород уранозхёолшо Максим Горькиин үгые һанагты....» Тиин Улаан Армиин сэрэгшэд уранзохёолшын уряа үгэнүүдые һанажа, бузагай дайсаниие бута сохижо, илалта түйлаһан байна.

Уранзохёолшо—патриот Алексей Максимович Горький болбол бидэнтэй хамта дайнда байлдажа, социалистическэ Эхэ орониие хамгаалагшадай түрүү зэргэдэнь ябалсаа. Мүнөөшье, дайнай һүүлээр барилга байгуулалтын агууехэ ажал хүдэлмэри ябуулхадамнай Максим Горький мантайгаа адлихан алхалжа ябана.

В. ЖДАНОВ.

Колхозой түрүү гүүртэдэ

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Юрөө гэжэ нютагай гүүртэ МТФ-гэйнь эгээл холын гүүртэ юм. Энэ гүүртэдэ хүдэлмэрилжэ байһан малшад центр гүүртын хүдэлмэрилэгшэдтэ булигдахагүйн түлөө булта мүрысөөд, урматай зоригтойгоор ажаллажа байна.

Шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо энэ гүүртэдэ нэгэшье толгой бодо ба нарай мал хоронгүй, тобир тарганаар ондо ороһон байха юм. Һаалишад Жалсараева, Доржиева, Бальчинова ба бусад 1946 оной нэгэдэхи квартал соо һү һааха түсэбөө тус бүридөө дүүргэһэн байна. Мүн зарим һаалишадынь түсэбһөө гадуур хэдэн литр һү һааһан байха юм.

Энэ гүүртын һаалишад гансал малаа харууһалаад байна бэшэ, харин колхозой ондоо хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр хабаадалсадаг байна. Жэшээлхэдэ, эдэнэр гүүртэ шадарай 30 гектар тарилга хэһэн байха юм. Мүнөө колхозой пар хахалалсажа байнхай. Һаалишад Жалсараева, Дашинимаева ба бусад үнеэдээ үглөөгүүр эртэ һаагаад, парта гараха зуураа, 1—1,5 гектар хүртэр һайн шанартайгаар хахалдаг юм.

А. БУДАЕВА.

Малшадай эдибхи зориг

«КИМ» гэжэ колхоз адуу малаар Бичурын аймаг соо олон тээшэ тоологдодог юм. Һайн харууһатай байһан дээрэһээ дайнай жэлнүүдтэ малайнь тоо үдэжэ байһан ба мүнөө улам олошоржо байна.

1946 ондо эбэртэ бодо малаар гүрэнэй түсэб дүүргэжэ 20 толгой үлүү гаргаа. Гараһан түлнүүдээ ехэ һайнаар нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр тэнжээнэ. Фермын үхэршэн Балжима Цыбикова гэгшэ 100 толгой һубай малнуудые үбэл зунгүй онсо һайнаар адуулжа ондо оруулһан байна. Энэ нүхэр 10-дахи жэлээ мал адуулжа ябана. Тиин, өөрынгөө ажалда ехэ мэргэжэһэн, бэрхэ болоһон байха юм. Мүн нүхэр Ш. Доржиев гэгшэ 64 толгой буруунуудые адуулжа тарганаар ондо оруулһан байна.

МТФ-е даагша Дарима Цырендоржиева гэгшэ 12 жэлэй турша соо хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалдаа дүршэһэн ба малшадай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ ябуулдаг юм.

Хонинойнь фермэ энэ жэлдэ түл һайнаар абажа, 845 толгой хони түсэбһөө үлүү гаргаба. Хамта 1160 толгой хурьга абаһан байха юм. Хонишод Дарицу Цырендоржиева, Дашима Будаева, Цыренцу Чимитова, Цырема Базарова, Цыбыгма Цыбикова ба бусад 100 эхэ хонин бүриһөө 102—103 толгой хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээбэ. Тиин эдэ нүхэд ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон тус тустаа 6—7 толгой хони абаха болоо. Тэрэшэлэн түрүү хонишод Дашима Шагжиева, Ханда Шоймоголова гэгшэд хонидые жэлһээ жэлдэ хоролтогүйгөөр ондо оруулжа ходо шан абадаг байна.

Малшадай иимэ эдибхи зоригто ажал хадаа «КИМ» колхозой адуу малаа улам олошоруулан, тэдэнэй ашаг шэмые арбидхаха арга олгоно.

Ч. МИТЫПОВ.

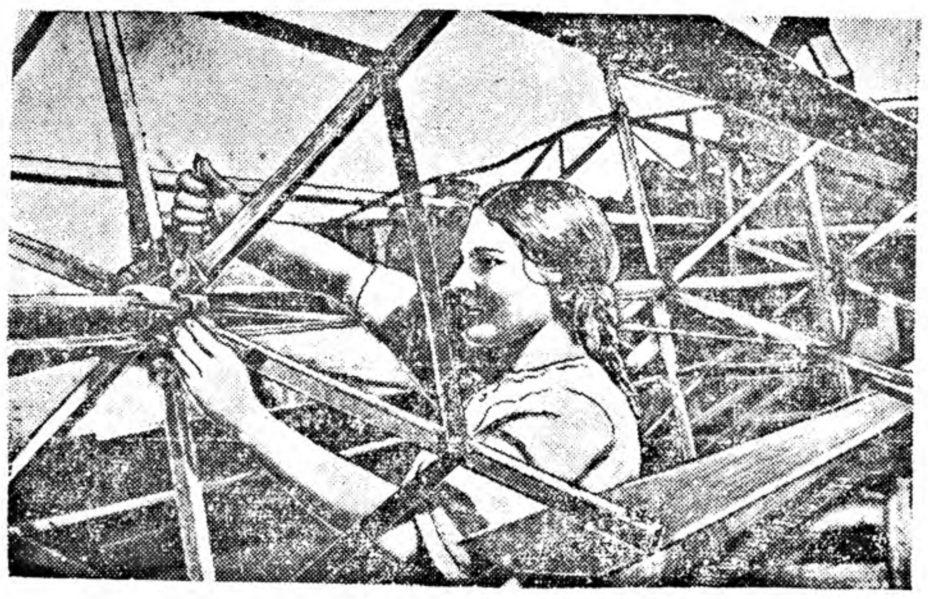

Одесскэ областиин Андреево-Ивановска түрүү МТС-эй комбайнер Е. П. Павловская өөрынгөө комбайнние заһабарилжа дүүргэжэ байна. Нёдондо жэлдэ тэрэ хадаа МТС-эй комбайнууд сооһоо эгээ түрүүн таряа хуряалгые дүүргэһэн байгаа ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. П. Павловская.

А. Подберезскиин фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ Союз дотор

Ороной түрүү предприятинууд хахад жэлэйнгээ программые болзорһоо уридшалан дүүргэжэ байна.

Карагандинска нүүрһэнэй бассейнын нүхэр Ержумановой хүтэлбэрилдэг эрхим участок хахад жэлэй программые болзорһоо урид 33 үдэр дүүргэбэ.

***

Архангельскдахи Соломбайльска машина бүтээлгын завод продукци гаргаха талаар хахад жэлэйнгээ даалгабарие июниин нэгэндэ дүүргэһэн байна.

***

Молотовой нэрэмжэтэ Горьковско автозавод дээрэ зарим хүдэлмэришэд ба түрүү участогууд өөһэдынгөө жэлэй нормонуудые үни дүүргэжэрхеод байна.

***

Белоруссиин Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин ёһоор республикын 3 мянган эдир хүбүүд ба басагадые үйлэдбэриин мэргэжэлдэ һургахын түлөө ороной томонууд предприятинуудта эльгээхэнь. Һаяхан 220 хүнтэй бүлэг залуушууд Минскһээ Алтайска тракторна заводто мордобо. Һуралсалынь 6-12 һара соо үргэлжэлхэ ба тэрэнэй һүүлээр залуу хүдэлмэришэд Белоруссиин заводуудта бусаха байна.

***

Туркменидэ шэниисын хуряалга эхилһэн колхозуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Бахарденска районой олон хүдөө ажахын артельнүүд уһалагдадаг газарта шэниисын хуряалгые дүүргээд таряа сохилгодо ороод байна.

***

Казахстанай колхознигууд зуугаад электростанцинуудые, тээрмэнүүдые, клубуудые ба уншалгын байшангуудые барижа байна. Кирпиисын ба извесгкын заводууд олон колхозуудаар баригдаһан байна. 20 хүдөө ажахын артельнүүд черепичнэ заводуудые барижа байна.

***

Воронеждо сельсоведүүдэй түрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ областной курсые 95 хүн дүүргэжэ гараба. Эдэнэй 76 хүниинь Эсэгэ ороной дайнда хабаадагшад ба 30 хүниинь орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан байха юм.

***

Орловско областиин тосхонуудаар 16 һургуулиин байшангууд һэргээн бодхоогдожо ба баригдажа байна. Тэрэнһээ гадна колхознигууд өөһэдынгөө хүсөөр 15 һургуулиие заһабарилжа байха юм. Область соо 67 шэнэ һургуулинууд бодхоогдоно.

***

Молотовско областиин Кизель городто шахтернуудай байшангые барилга эхилээ. Энэ хадаа „Уральска Кочегаркиин" центртэ хамагай һайханууд ба томонууд байшангуудай нэгэниинь болохо юм. Энээн соонь театр, клуб, спортивна зал бии. Энэ байшангые тойроод 5 гектар талмай дээрэ парк байха юм. Барилгын хэрэгтэ 8 миллион түхэй түхэриг томилогдоһон байна.

***

Киргизскэ ССР-эй столица Фрунзе городто оперо ба баледэй театрын шэнэ барилга эхилээ. Театрын залынь 1100 һууритайгаар хараалагдаһан байна. Тэрэнь киргизскэ национальна маягтайгаар гоёогдоһон байха юм.

Залуу хүдэлмэришэдэй шэнэ отряд

ТАЛЛИН. (ТАСС). Эстониин ФЗО-гэй һургуулинуудта дүүргэлтын экзаменууд боложо дүүрэбэ. Хэдэн зуун модошо дархашад, слесарьнүүд, токарьнууд, машинистнууд, элекротехнигүүд, забойщигүүд, сланцева ажаүйлэдбэриин бурильщигууд бэлэдхэгдэбэ.

Тарту городто ФЗО-гэй һургуули һаяхан нээгдээ. Кохтла-Ярве, Нарве, Таллин ба Ахтмада һургуулинууд нээгдэхээр хараалагдаһан байна.

Буркоопинсоюзай системын промартельнүүд юундэ гээгдэнэб?

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ Буркоопинсоюзай системын бүхы промартельнүүд хабаадаһан байна. Энээнэй ашаар түрүү артельнүүд үйлэдбэриин даалгабарие үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан байха юм.

„Труд" артель (түрүүлэгшэнь Е. Кононова) ба „Красный путь" артель (түрүүлэгшэнь П. Путов) өөһэд хоорондоо мүрысөөнэй хэлсээн договор баталһан байна. Энэ мүрысөөндэ „Труд" артелиинхид илажа гараба. Энэ артель хадаа май һарын даалгабарие 101,4 процент дүүргэһэн байна. „Красный путь" артелиинхид һарынгаа даалгабарие оройдоо 74 процент дүүргэжэ гээгдэбэд.

Бабушкин городто байгаа „Байкал" гэжэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Луковников) май һарынгаа даалгабарие 101,7 процент дүүргэжэ, гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулан, үнэ сэнгыень химдаруулжа, Буркоопинсоюзай артельнүүдэй дунда мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлбэ.

Мухар-Шэбэрэй аймагтахи Буркоопинсоюзай системын „Прогресс" гэжэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Соловьев), мүн энэ аймагта байгаа Матросовой нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр И. Иванов) өөһэд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилһэн байна. Гэбэшье, эдэ хоёр артелиинхид хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилжэ, май һарын түсэбые оройдоо 34-50 процент дүүргэһэн байнад.

Мүрысэжэ хүдэлмэрилһэн Буркоопинсоюзай 9 промартельнүүдэй дундаһаа оройдоо хоёр промартель һарынгаа түсэбые дүүргэжэ шадаба. Тиин, үлэһэн 7 артельнүүд һарынгаа түсэбые дүүргээгүй байна. Заиграйн аймагта байгаа „Стахановец" гэжэ промартель (түрүүлэгшэнь нүхэр Мурзин) май һарын түсэбые оройдоо 16 процент дүүргэжэ, хамагай хойно гээгдэн ябана. Мүн тэрэшэлэн Улан-Удэ городой Серовой нэрэмжэтэ, Баргажанай аймагта байгаа Орджоникидзын нэрэмжэтэ промартельнүүд һараһаа һарада түсэбөө дүүргэнэгүй.

Социалистическэ мүрысөөнэй һарын дүнгые гаргаха зуураа, тэдэнэрэй үйлэдбэрилэн гаргажа байгаа продукциин шанарые, ассортиментые тодорхойлхо шухала байна. Буркоопинсоюзай бүхы артельнүүд болбол мүнөөдэр хүртэр үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын талаар ба ажалшан арадай захилнуудые оёхо бүтээхэ талаар хэлэшэгүй муугаар хүдэлмэрилнэ.

Промартельнүүд болбол өөһэдынгөө дэргэдэ хубсаһа оёхо, хадхаха мастерскойнуудтай, мүн гэр дотор хэрэглэгдэхэ стул, стол бүтээхэ мастерскойнуудтай, арһа элдэхэ, хомут зэмсэг заһаха ба бүтээхэ мастерскойнуудтай байна. Тиин, эдэ мастерскойнууд мүнөөдэр хүртэр дүүрэн хэмжээгээр хүдэлмэрилүүлэгдэнэгүй.

Ушар иимэһээ түсэбэй үйлэдбэридэ хилбар бэлэн зүйлнүүдые ехээр бүтээн гаргажа, дүүргэдэг байха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Буркоопинсоюзай коллектив мүнөөдэр хүртэр ажалшан арадта шухала хэрэгтэй үргэн хэрэглэлэй эд бараае элбэгжүүлхын түлөө эрид шуудаар тэмсээгүй байһание харуулна.

Тиихэтэй хамта Буркоопинсоюзай хүтэлбэрилэгшэд болбол промартельнүүдэй хүдэлмэрие һайжаруулха, эмхитэй гуримтай болгохын түлөө тэмсэнэгүй. Энэ байдалые удаадахи баримта тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Заиграйн аймагта байгаа „Стахановец" гэжэ промартелиин коллектив 1945 онэй эсэсһээ хойшо салин хүлһөө абаагүй байха юм. Мүнөө түрүүлэгшын тушаалһаа зайлуулагдаһан хойрог хүтэлбэрилэгшэ байһан Филиппов гэгшэ тус артелиин мүнгэн зөөрие бусайдуулан үриһэн ба үбэршэлһэн байна. Мүнөө Филипповэй хэрэг сүүдтэ үгтэһэн аад, энэ үдэр хүртэр тэрээнэй хэрэг шиидхэгдээгүй байха юм.

Мүн Буркоопинсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, комсомольско организацинуудай зүгһөө ба эсэстэ артелиин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ ба ударидаха, тэрээнэй дүнгүүдые гаргаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Буркоопинсоюзай хүтэлбэрилэгшэд ба партийна, комсомольско организацинууд болбол дээрэ заагдаһан дутуу дундануудаа дары усадхажа, өөрынгөө коллективые уялгата түсэбөө дүүргэхын түлөө элсүүлхэ, промартельнүүдые эмхитэй гуримтай болгохо уялгатай байна.

Ж. ЖАМБУЕВ.

Сад тарилга

1939 ондо БМАССР-эй Совнаркомой тогтоолоор Сэлэнгын аймагта жэмэстэ модоной питомник эмхидхэгдэһэн байха юм. Энэ питомник республикын аймагуудай колхозууд, МТС-үүд, предпиятинууд ба эмхизургаануудые жэмэстэ модоной тарилгын материалаар хангаха ябадалда туйлай ехэ удхашанартай байһаниинь элитэ. Энэ питомник хадаа эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ директорнүүдынь саг үргэлжэ һэлгэгдэдэг байһан дээрэһээ тиимэ һайнаар хүдэлмэрилжэ шадаагүй байгаа. 1945 ондо урдынь директор нүхэр Я. Л. Макашкеев фронтһоо бусажа ерээд, хуушан хүдэлмэридөө ороһон юм. Тэрэ гэһээр хүдэлмэринь эрид һайжаржа, 1946 ондо республикаяа жэмэстэ модо тарилгын материалаар хангаха ябадалда эрхимээр бэлэдхэжэ, өөрынгөө зорилго дүүргэжэ шадаа. Энэ питомнигой хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, стахановецуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байна. Гэбэл стахановецууд нүхэд К. Кокорина, модо һуулгаха хүдэлмэридэ ябахадаа даалгабаряа 150 процент, Екимова—120 процент, 76 наһатай үбгэн Решетов 150 процент дүүргэдэг. Мүн иимэ хүнүүд олон юм.

Энэ жэлдэ Механизаторнуудай кадр бэлэдхэхэ һургуули, Загастайн сельпо ба Сэлэнгын МТС-эй коллективүүд 400 үлүүтэй жэмэстэ модо тарижа хамтын садтай болоо.

Сэлэнгын аймагай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба колхознигуудай дунда үмсын сад тарихые эрмэлзэдэг ябадал үзэгдэдэг болоо. Модо тарилгын үедэ хэдэн олон колхозвигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай Сэлэнгын жэмэстэ модоной питомнигһоо тарилгын материал энэ жэлдэ олоор абаһаниинь энээниие гэршэлнэ.

Мүн Заиграйн аймагай „Улаан Эрхирэг" колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев) сад таригшадай түрүүшүүлэй тоодо ороно.

Зүгөөр эдэнэй хажуугаар сад тарилгые тоодоггүй аймагууд бии гээшэ. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай „Победитель", „Красная Заря", „Красный боец" гэжэ ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд батлаһан договоройнгоо ёһоор питомнигһоо тарилгын материал абаашаагүй, модо тариха болзор үнгэргэжэрхёо. Тэрэ мүртөө „Победитель" колхоз тарилгын материалай түлөө 1500 түхэриг мүнгэ питомнигто түлэһэн юм. Мүн Иволгын аймагай „Улаан Оронго" гэжэ колхоз 2700 түхэриг оруулһан аад, тариха сагтаа тарилгын материал абаагүй.

Дурсагдаһан аймагуудай гүйсэдкомууд ба газарай таһагууд сад тариха хэрэгые тоодоггүй, гүрэнэй заводой зөөри хии үхүүлжэ байһан нюурнуудта ямаршье хэмжээ абаагүй байхань гайхалтай.

П. Ангаров

Иимэнүүд барилганууд хэгдэхэ

Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэгэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Гомбоев) 12 хүнһөө барилгын бригада эмхидхээд, энэ жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудые барижа байна.

Бригадир нүхэр Мунко Цыденовэй хүтэлбэри доро тус бригада барилгада хэрэглэгдэхэ модоео хүсэд бэлэдхэжэ шадаһан байна. Гадна Сагаан Шулуутай гэжэ аршаанай дэргэдэ амаралтын байшан баригдажа һаяхан дүүргэгдэбэ. Мүнөө тэрэ бригадынхид тэрэ амаралтын газарта кухниин ба зунай театрын байшан барихаа байна.

Энэ амаралтын газарта, зунай үедэ 60 гаран колхознигууд удаа удаа амаржа гараха аргатай байха юм.

Мүн тэрэ колхоз энэ жэлэй эсэс болтор 250 хүнэй һууха һууритай колхозой клуб барижа дүүргэхэнь.

ЭДИБХИТЭЙ ИЗБАЧЫН ХҮДЭЛМЭРИ

Байкало-Кударын аймагай Быково гэжэ тосхондо үнгэрэгшэ жэл болтор уншалгын байшан үгы байгаа. Зүгөөр тосхоной клуб гэжэ нэрэтэй гэр байгаашье һаа, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие журамшалан ябуулха аргагүй шахуу байһан юм.

Тиихэ үедэ орденто фронтовик Костриков нютагаа бусажа ерээд, ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхынгаа хажуугаар, тосхонойнгоо клубые һэльбэн заһабарилха тухай мартаагүй. Тэрэнэй үүсхэлээр уданшьегүй дархашуул сугларaад, клубай үүдэ заһажа, сценыень үргэдхэхэ болон бүхы дээрээ ехэхэн заһабари хэһэн байгаа. Стол, стул, һандали мэтын хэрэгсэлнүүд дутамаггүйгөөр бии болоо һэн. Колхозой комсомолецууд клубай доторхиие сагаадаха, гоё һайнаар зурагдаһан лозунгнууд, плакадууд, вождьнорой портредүүдээр шэмэһэн ба элдэб темээр монтажуудые эмхидхэжэ, ороһон хүнэй дура татахаар болторынь клубаа түхеэрһэн юм.

Энээнһээ хойшо клубай үүдэндэ хододоо үлгөөтэй байдаг хүдэр хара суурга хүнэй нюдэндэ үсөөн харагдадаг болоо бэлэй. Уранһайханай самодеятельностиин кружогой хүсөөр һарадаа 2—3 дахин концерт табигдажа, газетэ уншалга, хөөрэлдөөн, элидхэл ба лекцинүүд эмхидхэгдэжэ, тосхондохи культурна хүдэлмэриин бодото гуламта боложо шадаһан байна.

Нютагай организацинуудай ба ниитэ колхознигуудай дэмжэлгээр нүхэр Костриков тосхондоо уншалгын байшан бии болгоо. Хүдөө нютагта культурна хүдэлмэриие шадабаритайгаар ябуулдаг байһан хадань, тэрээниие избачаар томилоо һэн. Тэрэ үдэрһөө хойшо үсөөхэн хоногой үнгэрөөд байхада уншалгын байшангай гэр түхеэрэгдэһэн, тэндэ стол, стул ба бусад хэрэгсэлнүүд бии болгогдоһон, гитара, балалайка, гармошко худалдан абтаһан, биллиард, шатар, даам, домино гэхэ мэтын нааданай хэрэгсэлнүүд табигдаһан байгаа. Тэндэхи залуушуулай ба кружогойхидой хүсөөр 7 дахин түлөөһэтэ концерт табигдаһан мүнгэниинь уншалгын байшангые түхеэрэлгэдэ хэрэглэгдэбэ.

Уншалгын байшангай ба клубай совет нютагай организацинуудай түлөөлэгшэдһөө һунгагдаад өөһэдынгөө ябуулха хүдэлмэриин һара бүриин түсэбые зохёогоод, тэрээнээ бүримүһэн гүйсэдхэдэг юм. Тэндэхи уншалгын байшан үдэр бүхэндэ үдэшын 8 часһаа 12 час болтор хүдэлмэрилнэ. Колхознигууд олоороо сугларжа, ном, газетэ ба журналнуудые уншадаг, биллиард, шатар, даамаар наададаг, хүгжэм ба хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг болонхой. Тэндэ абтадаг „Правда", „Известия", „Комсомольская Правда", „Бурят Монголой Правда" ба районно газетэ, „Агитаторай спутник" гэжэ журнал уншалга тэндэ сугларагшадай эгээл дуралдаг зүйлнүүд болоно. Үдэр бүри сугларда̄г уншагшад Советскэ Союз доторхи ба хилын саанахи мүнөө үеын байдалтай болон парти ба правительствын элдэб шиидхэбэринүүдтэй хүсэд һайнаар танилсадаг байна.

Уншалгын байшангай дэргэдэ кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Драматическа кружогойхид „Сэсэгүүд" ба „Воротничек" гэжэ хоёр зүжэгые, „Будапештдэ болоһон ушарал" ба „Берлинһээ 40 километртэ" гэжэ скетчьнүүдые бэлэдхэжэ, нютагай колхознигуудта һонирхуулан харуулаа. Дуунай кружок ород арадай олон янзын дуунуудые дууладаг байна. Энээнэй урда тээ Быково тосхондо үзэгдөөгүй турник, урилдаанай харгы, волейбольно талмай түхеэрэгдээ. Колхозно залуушуул дулаан боложо эхилһэнһээ хойшо тосхоной стадион дээрэ сугларжа, өөһэдынгөө сүлөөтэй сагта спортивна наада эмхидхэнэ.

Клубай ба уншалгын байшангай дэргэдэхи эдибхитэд колхозойнгоо хабарай тарилгада бэлэдхэхэ үедэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. Колхознигуудай тарилгада гарахын урда тээ кружогойхидой хүсөөр олон янзын номернуудай концерт табигдаһан байна. Энээнэй һүүлээр клубай ба уншалгын байшангай ябуулха гол хүдэлмэринүүдынь поли дээрэ гаргагдаһан юм. Бригаданууд ба звенонуудта даалгагдаһан агитаторнууд полевой станнуудта „дайшалхы хуудаһанууд" таһалгаряагүйгөөр гаргажа, газетэ уншалга ба хөөрэлдөөнүүдые үдэр бүри үнгэргэжэ, өөһэдынгөө хурса большевистскэ үгөөр ажалай үндэр бүтээсэ туйлалгада колхознигуудые зоригжуулна. Эндэхи культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриин эдибхитэдэй үүсхэлээр бригаданууд, звенонууд ба колхознигууд бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталагдажа, тэрэнэй үдэр бүриин дүнгүүд полевой стануудай дэргэдэ түхеэрэгдэһэн доска дээрэ бэшэгдэдэг.

Энээнһээ гадна һарадаа хоёр дахин ханын газетэ хоёр хоёр хэһэгээр гаргагдажа, газартаряаланган ба малажалай бригадануудай дунда гар дамжан уншагдадаг юм.

Нютагай түрүү агитаторнууд нүхэд Балдакова, Савельев, Зеленовская гэгшэдэй хүтэлбэреэр клубай ба уншалгын байшангай дэргэдэхи бүхы эдибхитэд сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие колхознигуудта ойлгуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Энэ хуулиие шудалан үзэхэ кружок эмхидхэгдээд, мүнөө арбаад шахуу заняти үнгэргэбэ. 1950 ондо манай Эхэ орондо юу бии болохо байһыень харуулһан тусхай диаграмманууд болон монтажууд таатай зохидоор эмхидхэгдэжэ, олоной һонирхон харахаар газарта (уншалгын байшанда, тосхоной клубта, полевой стануд ба фермэнүүдтэ) үлгэгдэһэн байха юм. Тосхоной эдибхитэдэй туһаламжатайгаар клубаа тойруулан модо тариһан ба клубайнгаа дотор талыень гоёожо шэрдэхээр һанаашалнад. Тэрэшэлэн уншалгын байшангай библиотекын номой фонд үргэдхэгдэхөөр бодомжологдожо байна.

—Быков тосхондохи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хадаа партийно-комсомольско организацинуудай, тосхоной соведэй ба колхозой правлени болон нютагай эдибхитэдэй туһаламжаар олоһон амжалтаяа гансахан бэхижүүлхэ тэды бэшэ харин өөрынгөө хүдэлмэриие бүри һайжаруулжа, саашадаа уншалгынгаа байшангые колхознигуудай бодото культурна центр болгожо шадахабди, —гэжэ нүхэр Костриков хэлэбэ.

Ж. Борисов.

ИРРИГАЦИОННО БАРИ

Мүнөө жэлдэ манай республ
зарим нютагуудаар сабшалангай
таряалангай газар уһалха б
уһа намаг хатааха хүдэлмэри
нөөр ябуулагдажа байна. Урд
эдэлэгдээгүй байһан Мухар-Ш
рэй Түгнын талаар магистра
канал татагдаха ба Түгнэ гол
рэ плотина баригдаха юм.

Энэ канал хадаа 2500 гектар
зар уһалха арга олгоно.
малталгын хамаг хүдэлм
2.000.000 түхэриг гаргаша
хараалагдаһан байна.

Энэ жэлдэ тэрээндэ 200 ка
22 километр утатайгаар ма
байна. Тэрээндэ 400 мянган
риг гаргашалагдаха юм.

* * *

Бичурын аймагай Бага-Ку
Курумканай аймагай Аргада
лэнгын аймагай Тамча, мүн
ын аймагай «Улаан Туяа»
колхоз гэхэ мэтэ нютагуудта
уһалха канаванууд мүн лэ
даха байна.

* * *

Кабанскын дамбаһаа
лүүлжэ, 800 метр утатай
17 мянган кубометр шорой
дажа, хаалта хэгдэхэ байна.
Хэжэнгын аймагай Михай
намагые хатааха хүдэлмэр
жэлдэ эхилнэ.

Шэнэ клубта кру эмхидхэгдэбэ

Яруунын аймагай Карл М
нэрэмжэтэ колхоз 250 һу
шэнэ клуб һаяхан барижа
бэ.

Энэ клубтань нүхэр Ольг
бинаевагай хүтэлбэри доро
һайханай самодеятельн
кружок 18 комсомолецуудай
далгатайгаар мүнөө хүдэ
жэ захалаа.

Мүнөө кружогойхид Бур
гол республикын 23-да
зүжэг наада харуулхаар б
ябуулжа байнад.

Тэдэнэй программада
хал"ба „Трактористка" гэ
гүүд, элдэб гоё һайхан
дуунууд байха юм.

Мүн эдэнэр ородой хат
данда оролдосотойгоор
байнад.

Һаяын үедэ тус колхоз
нүүд шэнэ клубтаа ер
уранһайханай самодеятел
кружогой табиһан зүжэ
хараха байна.

Энэ кружогһоо гадна
та СССР-эй арадай ажах
гээн бодхоохо ба хүгжөө
жэлэй түсэб тухай хөө
ба элидхэлнүүд үнгэр
болонхой.

Ц. ДУГ

Санитарно-гэгээр хүдэлмэри

Улан-Удын санитарна г
байшан болбол городой п
тинууд ба хүдөө нютагууд
тарна гэгээрэлэй хүдэлмэр
ха талаар ехэхэн үүргэ
Тус байшан болбол үдэр
элдэб темэнүүдээр лекци
рэлдөөнүүдые үнгэргэдэг ба
хүдэлмэриие врачууд К
Холопова ба бусад үнгэр
Энэ байшан болбол һаяхан
сестрануудай курса эмхид
хүниие һургажа гаргаһан

Гүрэнэй заводой барилганууд

Шэнэ сталинска таб
түрүүшын жэлдэ гүрэнэй
болбол нилээд ехэ барилг
хэхэ байна.

Хараалһан түсэбэйнгөө
тус завод амаралтын гэр,
кухни, хүүгэдэй сад,
завол, байрын 7 байша
энэ жэлдэ барижа дүүрг
Эдэнүүдые барихада
дэхэ барилгын материал
бэлэн болгогдоод, мүнөө
кухниин барилга түлэб
ябажа байна.

Харюусалгата редакторай Д. Д. ЛУБСА

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделоз: партийной и комсомольской жизни сельского хозяйства—3-23; культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00639.

Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.